

Sedat Veyis rnek Hakkında

1950-2015 Yılları Arasında Yayınlanan Yazılar

Yayına Hazırlayanlar

Serpil Aygün Cengiz

Eren Zencirden

Meryem Bulut

Günseli Bayraktutan

Sedat Veyis Örnek Hakkında
1950-2015 Yılları Arasında Yayımlanan Yazılar

Ankara, 2015

©TÜBİTAK SOBAG 114K576 Sedat Veyis Örnek Sözlü Tarih, Biyografi ve Belgelik Çalışması

Yayına Hazırlayanlar

Serpil Aygün Cengiz
Eren Zencirden
Meryem Bulut
Günseli Bayraktutan

Yayının Hazırlanmasına Katkıda Bulunanlar

Meryem Karagöz
Aysun Ezgi Bülbül
Sevinç Gülçiçek
Uğur Çelik

Literatür Taramasına Katkıda Bulunanlar

Abdurrahim Türker
Solmaz Karabaşa
ile
Adem Tokuç
Ahmet Turan
Bircan Yıldız
Burçin Yılmaz
Büşra Çavgın
Büşra Eryeğit
Damla Akdere
Emre Yüksel
Emrullah Turgut
Ersel Çetin
Gül Koç
Gülşah Özçelik
H. Nisa Konu
Kartal Yiğit Dalgır
Mehmet F. Özkaleli
Merve Yurtseven
Merve Yılmaz
Özge Özdemir
Pınar Koç
Sevgi Akkaş
Sultan Söylemez
Sümeyye B. Demir
Sultan Solgun
Rabia Yeniceli
Tuğçe Topuz
Zehra Tekin
Yasin Şahin
Zehra Tekin
Zerrin Hasgül
Zeynep Gülveren

Kapak Fotoğrafı

Sedat Veyis Örnek (İzmit, Kasım 1975, Öğsev ve Halis Dörtlemiz'in albümünden)

Kapak Tasarımı

A. Engin Uçar

TÜBİTAK SOBAG 114K576 Sedat Veyis Örnek Sözlü Tarih, Biyografi ve Belgelik Çalışması
başlıklı proje kapsamında hazırlanmıştır.

İÇİNDEKİLER¹

(Metnin Yayımlandığı Yıla Göre)²

CİLT 01

1950

M. Nevzat Ugan, “İki Yılbaşı”³

1951

Mehmet Hâdi İlbâs, “Cebeci”

Ahmet Turan Gürel, “Mektup”

1959

Hikmet Dizdaroğlu, “Yeni Hikâyeler”

1964

“Sedat Veyis Örnek”

“15 Günün Olayları”

1965

“Su ve Sucular”

Lütfi Ay, “1 Piyas Gördüm”

1967

Nihat M. Özön, Baha Durder “Sedat Veyis Örnek”

1968

Adnan Binyazar, “Pirinçler Yeşerecek”

Sami N. Özerdim, “Yeni Kitaplar”

1969

Sami N. Özerdim, “Yayınlar Arasında”

Adnan Binyazar, “Yeni Türk Tiyatrosu (Ali Püsküllüoğlu)”

¹ Bu kitapta yer alan yazılar yayımlandıkları mecradaki özgün biçimleri korunarak derlemeye dahil edilmişlerdir, dolayısıyla metinde sayfa numarası yoktur. Her metnin başında ilgili yazının tam künyesi bulunmaktadır. Aranılan yazıya kolayca ulaşabilmek için o yazıya dair “İçindekiler” bölümündeki bilgilerden seçilen sözcükler kullanılarak (örneğin ilgili metnin tırnak içinde yazılan başlığı yazılarak) metnin taratılması söz konusu yazıya ulaşılmasını sağlayacaktır.

² Sedat Veyis Örnek hakkında yayımlanan yazılar için “İçindekiler” şeklinde iki ayrı indeks hazırlanmıştır: “Metnin Yayımlandığı Yıla Göre” (bu indekste cilt numarası ayrıca belirtilmiştir, metinlerin tamamı 8 ciltlik pdf metin olarak hazırlanmıştır) ve “Metnin Yazar(lar)ının Soyadına Göre”.

³ Nevzat Ugan’ın bu yazısının sadece “Arkadaşım Veyis Örnek’e” şeklindeki epigrafi Sedat Veyis Örnek’le doğrudan ilgili görünmektedir. Benzer biçimde, Bu derleme kitapta Sedat Veyis Örnek’i doğrudan konu edinen yazılar dışında Örnek’ten sadece bahseden yazılara da yer verilmiştir.

- “Ayın Olayları”
Adnan Binyazar, “Ankara’da Tiyatro”
Adnan Binyazar, “Yeni Türk Tiyatrosu”
- 1970**
- “Ayın Olayları”
Behçet Necatigil, "Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü"
- 1971**
- Sevda Şener, “Çağdaş Türk Tiyatrosunda Ahlâk Ekonomi Kültür Sorunları”
Ali Hikmet (Hilmi Yavuz), “Kitaplar - Etnoloji Sözlüğü”
Galatea Kazantzaki, “Adalet Kaçağı” (Çev.: Ahmet Yorulmaz)
- 1972**
- Emin Özdemir, “1971’de Dilimiz”
Adnan Binyazar, “1971’de Deneme- Eleştiri- İnceleme”
Sevda Şener, “Çağdaş Türk Tiyatrosunda İnsan”
Atilla Özkırımlı “Anadolu Folklorunda Ölüm”
Muzaffer Uyguner, “Anadolu Folklorunda Ölüm Üzerine”
- 1974**
- “Ayın Olayları”
“Ayın Olayları”
M. Alâeddin Asna, “Nereye Kadar Uygarlık”
- CİLT 02**
- 1975**
- Kemal Kandaş, “Yanlış-Doğru”
“Profesör Veyis Örnek Şehrimize İncelemeler Yapmak Üzere Şehrimize Geldi”
İhsan Hınçer, “I. Uluslararası Folklor Kongresi”
Bora Hınçer, “Yüzyılımızın Büyük Folklor Olayı”
“Terim Sözlüklerimizden Örnekler: Sedat Veyis Örnek: Budunbilim Terimleri Sözlüğü”
“Ayın Olayları”
- 1976**
- Mustafa Mutlu, “Karagöz Yarışması ve Metin Özlen’le Bir Konuşma”
Okşan Atasoy, “Olaylı Folklor Kongresinin Ardından”
Okşan Atasoy, “Uluslararası Folklor Kongresi Programından İki Bilim Adamının Çıkarılması
Protestolara Yol Açtı”
Atilla Özkırımlı, “Kitap... Kitap... Kitap... Kitap...”
“Ayın Olayları”

CİLT 03

1977

Paul J. Magneralla - Orhan Türkdoğın "Türk Sosyal Antropolojisinin Gelişimi"

1978

"Ayın Olayları"

Ali Rıza Balaman, "Türk Halkbilimi Sedat Veyis Örnek"

Ümit Kaftancıoğlu, "Halkbilim'de Don Islatmadan Balık Tutmak"

1979

Marin Jabinski, (Жабински, Марин) "Семинар на младите етнографи и фолклористи от балканските страни"

1980

"Haberler: Türk Dil Kurumunca Düzenlenen Konuşmalar Dizisi"

Kutlu Özen, "Sivas Folkloruna Gönül Verenler" (Daktilo metin)

"Yitirdiklerimiz, Prof. Dr. Sedat Veyis Örnek"

Zeynep Oral, "Sedat Veyis Örnek, Bir Yaşam Boyu Türk Halk Bilimi"

Doğın Hızlan, "Ağzı Avşar Elması Yavrum"

M. Şerefettin Canda, "Geleneksel Kültürümüzde Çocuk"

"Hemşehrimiz Sedat Veyis Örnek'i Kaybettik"

Ömer Cahit Yıldız, "Sedat Veyis Örnek"

Halûk Çağdaş, "Sedat Veyis'te Öldü"

Nihat Doğın, "Bir Demet Çiçek Sedat Veyis Örnek'e"

Vedat Karadeli, "Sedat Veyis Örnek"

Mustafa Ekmekçi, "Çeşitleme"

Emre Kongar, "Bir Bunlu Cumartesi Daha"

Adnan Binyazar, "Sedat Veyis Örnek'in Son Kitabı"

Adnan Binyazar, "Sanatçı, Bilim Adamı, Sedat Veyis Örnek'i Yitirdik"

Şerafettin Turan, "Sedat Veyis Örnek İçin"

Sevgi Sanlı, "Dolu Dolu Yaşamış Bir Bilim Adamı"

Oktay Akbal, "Ölümler ve Biz"

A. Şerif Özcan, "Örnek İnsan, Sedat Veyis Örnek"

Kaya Özsezgin, "Gerçek Bir Halkbilimcinin Ardından"

CİLT 04

1981

Neriman Samurçay, "Geleneksel Kültürümüzde Çocuk"

Sevda Şener, "Sedat Veyis Örnek'in Oyun Yazarlığı"

Ali Rıza Balaman, "Halkbilimci Sedat Veyis Örnek'in Ardından"

Erden Erden "Kültürümüzün Atardamarlarını Yıkamalıyız"

Muhlis Günay, "Prof. Dr. Sedat Veyis Örnek İçin"

Özdemir Nutku, "Sessizlikte Ölen Bilim Adamı"

Fazıl Hüsnü Dağlarca, "Sedat Veyis Örnek Üstüne"

Acaroğlu, Türker "Örnek Bir Bilim Adamını Yitirdik"

Haldun Taner, "Acımasız Martın Yitirdikleri"

1982

Özdemir Nutku, "Sedat Veyis Örnek"
Müşerref Hekimoğlu, "Bir Ödül Töreninden İzlenimler"
Zeynep Oral, "Yaşasın Tiyatro"

1983

Zümrüt Nahya, "Prof. Dr. Sedat Veyis Örnek"
Özdemir Nutku, "Cumhuriyet Tiyatrosu"
Muhan Bali, "Folklor ve Halk Edebiyatı Araştırmalarında Yeni Yaklaşımlar"
"Sedat Veyis Örnek"

1987

"Sedat Veyis Örnek"

1989

Çukurova Üniversitesi Güzel Sanatlar Bölümü Tiyatro Öğrencileri "Ölüm – Doğum – Düğün"
(Broşür)

1990

"Sedat Veyis Örnek"
"Prof. Sedat Veyis Örnek anıldı"

1991

Kutlu Özen, "Ölümünün 10. Yılında Prof. Dr. Sedat Veyis Örnek"
"Büyük Düşüncelerle Genç Bir Profesör" (Çev.: Serpil Aygün)

1993

"Sedat Veyis Örnek"
Sevda Şener, "Cumhuriyet Dönemi Tiyatrosunun Bir Aydın Yazarı: Sedat Veyis Örnek"

CİLT 05

1994

Turgut Akpınar, "Anadolu'da Yörüklerde de Rastlanan İlginç Bir Âdet Bebeklerin Kafatasına Yeni
Bir Şekil Verme"
Seyit Kemal Karaalioğlu, "Örnek, Sedat Veyis (1928)"
Bozkurt Güvenç, Gencay Şaylan, İlhan Tekeli ve Şerafettin Turan "Kültür Bakanlığı'nın Kültür
Siyaseti"
Adnan Mahiroğulları, "Dünden Bugüne Zara, Sivas"

1996

Sahil Bozkurt, "Cumhuriyet Tiyatrosunda Oyunlara Yansıyan Töresel Ögeler"
Ahmet Turan Alkan, "Bir Biyografi Denemesi"

1998

Metin Turan, "Aramızdan Ayrılışının 18. Yılında Ülkesine Akan Bir Yıldız: Sedat Veyis Örnek"

CİLT 06

1999

Ali Rıza Balaman ve Emre Kongar, "Sedat Veyis Örnek"
Vahap Sümbüloğlu, "Prof. Dr. Sedat Veyis Örnek"

2001

Vahap Sümbüloğlu, "Örnek Hoca, Prof. Dr. Sedat Veyis Örnek"
Doğan Hızlan, "Geleneksel Kültürümüzde Çocuk"

2002

"Halkbiliminin Kaybı: Sedat Veyis Örnek"

2003

M. Muhtar Kutlu, "Örnek, Sedat Veyis (1929-1980)"

2004

"Sedat Veyis Örnek"
Gürbüz Erginer, "Bir Halkbilimcinin Gözünden Ölüm"
"Sedat Veyis Örnek"
Adalet Ağaoğlu, "Damla Damla Günler"

2006

Nurettin Öztürk, "Edebî ve Sosyal Boyutuyla Modern Türk Edebiyatında Tipler"
"Sedat Veyis Örnek"
İbrahim Aslanoğlu, "Sedat Veyis Örnek"
G. Gonca Alpaslan Gökalp, "Modern Edebiyatta Sözlü Kültür Etkisi"

CİLT 07

2007

"Sedat Veyis Örnek"
Sadık Aslankara, "Yaratıcı Drama'yla Halkların Doğum-Düğün-Ölüm Kültürünü Sözmek"
Hikmet Altınkaynak, "Türk Edebiyatında Yazarlar ve Şairler Sözlüğü"

2008

Öğsev Dörtlemez, "Manuh mu Sever?"
Mahmut Makal, "Yaşar Nabi Köy Enstitülerinin Yanındaydı"
Remzi Demir, Doğan Atılğan "Sedat Veyis Örnek (1927-1980)"

2009

Mehmet Ali Yıldırım, "Sedat Veyis Örnek"
Halil Söyler, "Sayın Hüsamettin Gürsoy'a Dilekçemdir"
Kutlu Özen, "Sivas İlindeki Folklor Araştırmaları (1927-2008)"

2011

Gültekin Emre, "Dağlarca'nın Portre Şiirleri ya da Ağıtları"

2012

Halûk Çağdaş, "Genç Yaşta Yitirdiğimiz Sanatçı ve Bilim Adamı Sedat Veyis Örnek"

2013

Işıl Özgentürk, "Kız Dedikleri de Bir Kancık"
Tahsin Saraç, "Yaz Kırığı"
Yakup Kadri Bozalioğlu, "Vefatının 32. Yıldönümünde; Halkbilimci- Araştırmacı- Yazar- Oyun
Yazarı- Çevirmen Türk Halkbilimi Konusundaki Araştırmalarıyla Tanınmış Bilim Adamı
Prof. Dr. Sedat Veyis Örnek'i Hatırlamak"

2014

"Sedat Veyis Örnek, Fakültesinde Anılacak"
Kurthan Fişek, "Denize düşen yılanı sarılır, ama, denizler dalgalanmadan durulmaz!"
M. Sabri Koz, "Sivas Folkloruna Emek Verenlerden..."
Doğan Hızlan, "Ankara'da İki Önemli Sempozyum"
M. Mahzun Doğan, "Sedat Veyis Örnek'i Anımsamak"
M. Mahzun Doğan, "Radyo Tiyatrosu Ölmemeli"
"Halkbilimin Öncüsü Sedat Veyis Örnek Anıldı"
"Halkbilimin Öncüsü Sedat Veyis Örnek Ankara Üniversitesi'nde Anıldı"
"Örnek Örnek Yaşamıyla Anıldı"
"Bir Halkbilimciyi Anmak: Sedat Veyis Örnek".

CİLT 08

2015⁴

M. Mahzun Doğan, "Sessizlik Suikastini Yırtmak"
Doğan Hızlan, "Çok Yönlü Bir Halkbilimci"
Tekin Şener, "İlhan Başgöz'le Sivas'ta İki Gün"

⁴ 2015 yılında TÜBİTAK SOBAG 114576 Sedat Veyis Örnek Sözlü tarih, Biyografi ve Belgelik çalışması projesi kapsamında hazırlanarak yayımlanan Folklor/Edebiyat Dergisi Sedat Veyis Örnek Özel Sayısı'nda Sedat Veyis Örnek üzerine 25 yeni yazı yayımlanmıştır. Dergide yer alan yazıların tamamı bu e-metne ekli olarak 5 Haziran 2016 tarihinden itibaren yayımlanacaktır.

Ahmet Özdemir, "Sedat Veyis Örnek"
Sirel Ekşi, "Eskilerden Bir Yaprak"
Doğan Hızlan, "Sedat Veyis Örnek Anılıyor"
Nevin Halıcı, "Sedat Veyis Örnek'in Anısına"
"Folklor Edebiyat Dergisi Sedat Veyis Örnek Özel Sayısı Buluşması Programı Gerçekleştirildi"
"Sedat Veyis Örnek, Folklor/Edebiyat'ın Özel Sayısına Konu Oldu"
"Folklor Edebiyat Dergisi Sedat Veyis Örnek Özel Sayısı Buluşması Programı Gerçekleştirildi"
Doğan Hızlan, "Çok Yönlü Bir Halkbilimci"
"Folklor/Edebiyat Dergisi- Sayı 82"
"Sedat Veyis Örnek Folklor/Edebiyat'ın Özel Sayısına Konu Oldu"
Yakup Kadri Bozalioğlu, "Sedat Veyis Örnek"
Serpil Aygün Cengiz, "Ankara'nın Önemli Değerlerinden Sedat Veyis Örnek"
Ahmet Özdemir, "Folklor/Edebiyat Dergisi Özel Sayısı"
"Folklor Edebiyat Dergisinin Sedat Veyis Örnek Adına Hazırlanan 82. Sayısı Çıktı"
"Folklor-Edebiyat Dergisi Sedat Veyis Örnek Özel Sayısı"
"UKÜ'nün Uluslararası Hakemli Dergisi Folklor/Edebiyat'ın 82. ve Özel Sayısı Çıktı"
Yakup Kadri Bozalioğlu, "Sedat Veyis Örnek"
Göktañ Ay, "Sedat Veyis Örnek ve Almanya'dan Kalanlar"
Nail Tan, "Folklor Edebiyat Dergisinin Prof. Dr. Sedat Veyis Örnek Özel Sayısı Üzerine"
Göktañ Ay, "Bu Nasıl Seçilmiş Pop 20?!"
Metin Turan, Serpil Aygün Cengiz, "Sedat Veyis Örnek'i Vefatının 35. Yılında Yeniden Hatırlamak"
"UKÜ'nün Uluslararası Hakemli Dergisi Folklor/Edebiyat'ın 82. ve Özel Sayısı Çıktı"
Göktañ Ay, "Sedat Veyis Örnek'in Almanya İzleri..."
"UKÜ'nin Yayın Organı Derginin Özel Sayısı Çıktı"
Ahmet Say, "Türkiye'de Folkloru 'Bilim' Kılan"
Göktañ Ay, "İmanlı İnsan ve Temizlik"
M. Mahzun Doğan, "En Kısa Gündüzde 'Siyah Sıcak Güneş'..."
M. Mahzun Doğan, "Sokaklar, Adlarından mı İbarettir Yalnızca?"

İÇİNDEKİLER⁵

(Metnin Yazar[lar]ının Soyadına Göre)⁶

A

- Acaroğlu, Türker 1981 “Örnek Bir Bilim Adamını Yitirdik”
Ağaoğlu, Adalet 2004 Damla Damla Günler
Akbal, Oktay 1980 “Ölümler ve Biz”
Akpınar, Turgut 1994 “Anadolu’da Yörüklerde de Rastlanan İlginç Bir Âdet Bebeklerin Kafatasına Yeni Bir Şekil Verme”
Ali Hikmet (Hilmi Yavuz) 1971 “Kitaplar - Etnoloji Sözlüğü”
Alkan, Ahmet Turan 1996 “Bir Biyografi Denemesi”
Aslankara, Sadık 2007 “Yaratıcı Drama’yla Halkların Doğum-Düğün-Ölüm Kültürünü Süzmek”
Aslanoğlu, İbrahim 2006 “Sedat Veyis Örnek”
Asna, M. Alâeddin 1974 “Nereye Kadar Uygarlık”
Atasoy, Okşan 1976 “Olaylı Folklor Kongresinin Ardından”
Atasoy, Okşan 1976 “Uluslararası Folklor Kongresi Programından İki Bilim Adamının Çıkarılması Protestolara Yol Açtı”
Ay, Göktan 2015 “İmanlı İnsan ve Temizlik”
Ay, Göktan 2015 “Bu Nasıl Seçilmiş Pop 20?!”
Ay, Göktan 2015 “Sedat Veyis Örnek ve Almanya’dan Kalanlar”
Ay, Göktan 2015 “Sedat Veyis Örnek’in Almanya İzleri...”
Ay, Lütfi 1965 “1 Piyas Gördüm”
“Ayın Olayları” 1969
“Ayın Olayları” 1970
“Ayın Olayları” 1978
“Ayın Olayları” 1974
“Ayın Olayları” 1974
“Ayın Olayları” 1975
“Ayın Olayları” 1976
Aygün Cengiz, Serpil, 2015 “Ankara’nın Önemli Değerlerinden Sedat Veyis Örnek”

B

- Balaman Ali Rıza ve Kongar, Emre 1999 “Sedat Veyis Örnek”
Balaman, Ali Rıza 1978 “Türk Halkbilimi Sedat Veyis Örnek”
Balaman, Ali Rıza 1981 “Halkbilimci Sedat Veyis Örnek’in Ardından”
Bali, Muhan 1983 “Folklor ve Halk Edebiyatı Araştırmalarında Yeni Yaklaşımlar”
Binyazar, Adnan 1968 “Pirinçler Yeşerecek”
Binyazar, Adnan 1969 “Yeni Türk Tiyatrosu [Ali Püsküllüoğlu]”
Binyazar, Adnan 1969 “Ankara’da Tiyatro”
Binyazar, Adnan 1969 “Yeni Türk Tiyatrosu”
Binyazar, Adnan 1972 “1971’de Deneme- Eleştiri- İnceleme”
Binyazar, Adnan 1980 “Sanatçı, Bilim Adamı, Sedat Veyis Örnek’i Yitirdik”
Binyazar, Adnan 1980 “Sedat Veyis Örnek’in Son Kitabı”
“Bir Halkbilimciyi Anmak: Sedat Veyis Örnek” 2014

⁵ Bu kitapta yer alan yazılar yayımlandıkları mecradaki özgün biçimleri korunarak derlemeye dahil edilmişlerdir, dolayısıyla metinde sayfa numarası yoktur. Her metnin başında ilgili yazının tam künyesi bulunmaktadır. Aranılan yazıya kolayca ulaşabilmek için o yazıya dair “İçindekiler” bölümündeki bilgilerden seçilen sözcükler kullanılarak metnin taratılması ilgili yazıya ulaşılmasını sağlayacaktır.

⁶ Sedat Veyis Örnek hakkında yayımlanan yazılar için “İçindekiler” şeklinde iki ayrı indeks hazırlanmıştır: “Metnin Yazar[lar]ının Soyadına Göre” ve “Metnin Yayımlandığı Yıla Göre” (bu indekste cilt numarası ayrıca belirtilmiştir).

Bozalioğlu, Yakup Kadri 2013 "Vefatının 32. Yıldönümünde; Halkbilimci- Araştırmacı- Yazar- Oyun Yazarı- Çevirmen Türk Halkbilimi Konusundaki Araştırmalarıyla Tanınmış Bilim Adamı Prof. Dr. Sedat Veyis Örnek'i Hatırlamak"

Bozalioğlu, Yakup Kadri 2015 "Sedat Veyis Örnek"

Bozalioğlu, Yakup Kadri 2015 "Sedat Veyis Örnek"

Bozkurt, Sahil 1996, "Cumhuriyet Tiyatrosunda Oyunlara Yansıyan Töresel Ögeler"
"Büyük Düşüncelerle Genç Bir Profesör"

C

Canda, M. Şerefettin 1980 "Geleneksel Kültürümüzde Çocuk"

Ç

Çağdaş, Haluk 1980 "Sedat Veyis'te Öldü"

Çağdaş, Haluk 2012 "Genç Yaşta Yitirdiğimiz Sanatçı ve Bilim Adamı Sedat Veyis Örnek"

Çukurova Üniversitesi Güzel Sanatlar Bölümü Tiyatro Öğrencileri 1989 "Ölüm – Doğum – Düşün" (Broşür)

D

Dağlarca, Fazıl Hüsnü 1981 "Sedat Veyis Örnek Üstüne"

Demir, Remzi, Doğan Atılğan 2008 "Sedat Veyis Örnek (1927-1980)"

Dizdaroğlu, Hikmet 1959 "Yeni Hikâyeler"

Doğan, M. Mahzun 2014 "Radyo Tiyatrosu Ölmemeli",

Doğan, M. Mahzun 2014 "Sedat Veyis Örnek'i Anımsamak"

Doğan, M. Mahzun 2015 "Sessizlik Suikastini Yırtmak"

Doğan, Nihat 1980 "Bir Demet Çiçek Sedat Veyis Örnek'e"

Dörtlemiz, Öğsev 2008 "Manuh mu Sever?"

E

Ekmekçi, Mustafa 1980 "Çeşitleme"

Ekşi, Sirel 2015 "Eskilerden Bir Yaprak"

Emre, Gültekin 2011 "Dağlarca'nın Portre Şiirleri ya da Ağıtları"

Erden, Erden 1981 "Kültürümüzün Atardamarlarını Yıkamalıyız"

Erginer, Gürbüz 2004 "Bir Halkbilimcinin Gözünden Ölüm"

F

Fişek, Kurthan 2014 "Denize düşen yılan sarılır, ama denizler dalgalanmadan durulmaz!"

"Folklor-Edebiyat Dergisi Sedat Veyis Örnek Özel Sayısı" 2015

"Folklor Edebiyat Dergisi Sedat Veyis Örnek Özel Sayısı Buluşması Programı Gerçekleştirildi"
2015

"Folklor Edebiyat Dergisi Sedat Veyis Örnek Özel Sayısı Buluşması Programı Gerçekleştirildi"
2015.

"Folklor Edebiyat Dergisinin Sedat Veyis Örnek Adına Hazırlanan 82. Sayısı Çıktı" 2015

"Folklor/Edebiyat Dergisi- Sayı 82" 2015

G

Gökalp Alpaslan, G. Gonca 2006 "Modern Edebiyatta Sözlü Kültür Etkisi"

Günay, Muhlis 1981 "Prof. Dr. Sedat Veyis Örnek İçin"

Gürel, Ahmet Turan 1951 "Mektup"

Güvenç, Bozkurt, Gencay Şaylan, İlhan Tekeli ve Şerafettin Turan 1994 "Kültür Bakanlığı'nın Kültür Siyaseti (1979)"

H

"Haberler: Türk Dil Kurumunca Düzenlenen Konuşmalar Dizisi" 1980

Halıcı, Nevin 2015 "Sedat Veyis Örnek'in Anısına"
"Halkbilimin Öncüsü Sedat Veyis Örnek Anıldı" 2014.
"Halkbilimin Öncüsü Sedat Veyis Örnek Ankara Üniversitesi'nde Anıldı" 2014
"Halkbiliminin Kaybı: Sedat Veyis Örnek" 2002
Hekimoğlu, Müşerref 1982 "Bir Ödül Töreninden İzlenimler"
"Hemşehrimiz Sedat Veyis Örnek'i Kaybettik" 1980
Hınçer, Bora 1975 "Yüzyılımızın Büyük Folklor Olayı"
Hınçer, İhsan 1975 "I. Uluslararası Folklor Kongresi"
Hızlan, Doğan 1980 "Ağzı Avşar Elması Yavrum"
Hızlan, Doğan 2001 "Geleneksel Kültürümüzde Çocuk"
Hızlan, Doğan 2014 "Ankara'da İki Önemli Sempozyum"
Hızlan, Doğan 2014 "Ankara'da İki Önemli Sempozyum"
Hızlan, Doğan 2015 "Çok Yönlü Bir Halkbilimci"
Hızlan, Doğan 2015 "Çok Yönlü Bir Halkbilimci"
Hızlan, Doğan 2015 "Sedat Veyis Örnek Anılıyor"

İ

İlbas, Mehmet Hâdi 1951 "Cebeci"

J

Jabinski, Marin (Жабински, Марин) 1979 "Семинар на младите етнографи и фолклористи от балканските страни"

K

Kaftancıoğlu, Ümit 1978 "Halkbilim'de Don Islatmadan Balık Tutmak"
Kandaş, Kemal 1975 "Yanlış-Doğru"
Karaalioğlu, Seyit Kemal 1994 "Örnek, Sedat Veyis (1928)"
Karadeli, Vedat 1980 "Sedat Veyis Örnek"
Kazantzaki, Galatea 1971 "Adalet Kaçağı" (Çev.: Ahmet Yorulmaz)
Kongar, Emre 1980 "Bir Bunlu Cumartesi Daha"
Koz, M. Sabri 2014 "Sivas Folkloruna Emek Verenlerden..."
Kutlu, M. Muhtar 2003 "ÖRNEK, Sedat Veyis (1929-1980)"

M

Magneralla, Paul J. - Türkdogan, Orhan 1977 "Türk Sosyal Antropolojisinin Gelişimi"
Mahiroğulları, Adnan 1994 "Dünden Bugüne Zara, Sivas"
Makal, Mahmut 2008 "Yaşar Nabi Köy Enstitülerinin Yanındaydı"
Mutlu, Mustafa 1976 "Karagöz Yarışması ve Metin Özlen'le Bir Konuşma"

N

Nahya, Zümrüt 1983 "Prof. Dr. Sedat Veyis Örnek"
Nutku, Özdemir 1981 "Sessizlikte Ölen Bilim Adamı"
Nutku, Özdemir 1982 "Sedat Veyis Örnek"
Nutku, Özdemir 1983 "Cumhuriyet Tiyatrosu"

O

Oral, Zeynep 1980 "Sedat Veyis Örnek, Bir Yaşam Boyu Türk Halk Bilimi"
Oral, Zeynep 1982 "Yaşasın Tiyatro"

Ö

"Örnek Örnek Yaşamıyla Anıldı" 2014
Özcan, A. Şerif 1980 "Örnek İnsan, Sedat Veyis Örnek"
Özdemir, Ahmet 2015 "Folklor/Edebiyat Dergisi Özel Sayısı"

Özdemir, Ahmet 2015 "Sedat Veyis Örnek"
Özdemir, Emin 1972 "1971'de Dilimiz"
Özen, Kutlu 1980 "Sivas Folkloruna Gönül Verenler" (Daktilo metin)
Özen, Kutlu 2009 "Sivas İlindeki Folklor Araştırmaları (1927-2008)"
Özen, Kutlu, 1991 "Ölümünün 10. Yılında Prof. Dr. Sedat Veyis Örnek"
Özertim, Sami N. 1968 "Yeni Kitaplar"
Özertim, Sami N. 1969 "Yayınlar Arasında"
Özgentürk, Işıl 2013 "Kız Dedikleri de Bir Kancık"
Özkırmılı Atilla 1972 "Anadolu Folklorunda Ölüm"
Özkırmılı, Atilla 1976 "Kitap... Kitap... Kitap... Kitap..."
Özön, Nihat M., Baha Durder 1967 "Sedat Veyis Örnek"
Özsezgin, Kaya 1980 "Gerçek Bir Halkbilimcinin Ardından"
Öztürk, Nurettin 2006 "Edebî ve Sosyal Boyutuyla Modern Türk Edebiyatında Tipler"

P

"Prof. Sedat Veyis Örnek anıldı" 1990
"Profesör Veyis Örnek Şehrimize İncelemeler Yapmak Üzere Şehrimize Geldi" 1975

S

Sanlı, Sevgi 1980 "Dolu Dolu Yaşamış Bir Bilim Adamı"
Samurçay, Neriman 1981 "Geleneksel Kültürümüzde Çocuk"
Saraç, Tahsin 2013 "Yaz Kırığı"
Say, Ahmet 2015 "Türkiye'de Folkloru 'Bilim' Kılan"
"Sedat Veyis Örnek" 2004
"Sedat Veyis Örnek" 1964
"Sedat Veyis Örnek" 1983
"Sedat Veyis Örnek" 1987
"Sedat Veyis Örnek" 1990
"Sedat Veyis Örnek" 1993
"Sedat Veyis Örnek" 2004
"Sedat Veyis Örnek" 2006
"Sedat Veyis Örnek" 2007
"Sedat Veyis Örnek, Fakültesinde Anılacak"
"Sedat Veyis Örnek Folklor/Edebiyat'ın Özel Sayısına Konu Oldu" 2015
"Sedat Veyis Örnek, Folklor/Edebiyat'ın Özel Sayısına Konu Oldu" 2015
Söyler, Halil 2009 "Sayın Hüsamettin Gürsoy'a Dilekçemdir"
"Su ve Sucular" 1965
Sümbüloğlu, Vahap 1999 "Prof. Dr. Sedat Veyis Örnek"
Sümbüloğlu, Vahap 2001 "Örnek Hoca, Prof. Dr. Sedat Veyis Örnek"

Ş

Şener, Sevda 1971 "Çağdaş Türk Tiyatrosunda Ahlâk Ekonomi Kültür Sorunları"
Şener, Sevda 1972 "Çağdaş Türk Tiyatrosunda İnsan"
Şener, Sevda 1981 "Sedat Veyis Örnek'in Oyun Yazarlığı"
Şener, Sevda 1993 "Cumhuriyet Dönemi Tiyatrosunun Bir Aydın Yazarı: Sedat Veyis Örnek"
Şener, Tekin 2015 "İlhan Başgöz'le Sivas'ta İki Gün"

T

"Terim Sözlüklerimizden Örnekler: Sedat Veyis Örnek: Budunbilim Terimleri Sözlüğü" 1975
Taner, Haldun 1981 "Acımasız Martin Yitirdikleri"
Turan, Metin 1998 "Aramızdan Ayrılışının 18. Yılında Ülkesine Akan Bir Yıldız: Sedat Veyis Örnek"
Turan, Şerafettin 1980 "Sedat Veyis Örnek İçin"

Turan, Metin – Aygün Cengiz, Serpil 2015 “Sedat Veyis Örnek’i Vefatının 35. Yılında Yeniden Hatırlamak”

U

Ugan, M. Nevzat 1950 “İki Yılbaşı” (Arkadaşım Veyis Örnek’e)

“UKÜ’nin Yayın Organı Derginin Özel Sayısı Çıktı” 2015

“UKÜ’nün Uluslararası Hakemli Dergisi Folklor/Edebiyat’ın 82. ve Özel Sayısı Çıktı” 2015

“UKÜ’nün Uluslararası Hakemli Dergisi Folklor/Edebiyat’ın 82. ve Özel Sayısı Çıktı” 2015

Uyguner, Muzaffer 1972 “Anadolu Folklorunda Ölüm Üzerine”

Y

Yıldırım, Mehmet Ali 2009 “Sedat Veyis Örnek”

Yıldız, Ömer Cahit 1980 “Sedat Veyis Örnek”

“Yitirdiklerimiz, Prof. Dr. Sedat Veyis Örnek” 1980

“15 Günün Olayları” 1964

Kandaş, Kemal 1975 “Yanlış-Doğru”, *Varlık Dergisi*, 1 Ocak, Sayı 820, 7.

YANLIŞ - DOĞRU

kemal kandaş

- Saygıdeğer hâkimlerim:
- Pışmanım, iyi insan olacağım
- Olamazsın
- Neden
- Biz öyle karar verdik.

FARUK EREM (*)

ŞARLO DİKTATÖR

«Diktatör», ünlü pabuçlarıyla, şapkasını ve bastonunu emekliye ayırdıktan sonra yeni anlatım olanakları ardına düşen yorgun Şarlo'nun bu dönemdeki önemli filmidir. İlginç bölümlerden birinde, kişiliği gibi dengesiz el kol hareketleriyle yeri göğü inleterek «nutuk atan» Şarlo-Hitler, elini öne doğru uzatır uzatmaz, Nazi bayrakları ve Gamalî Haçlarla donatılmış, soluk alıp verdikleri kuşku, taşlaşmışçasına kımıldasız onbinlerce kişi, birdenbire çılgınca bağırıp çağırılmaya başlayarak, ortalığı «Heil Hitler!» şamatalarına boğmakta, yer yerinden dınamaktadır. Öteki elini beline dayayıp yana kaykılarak bir Pizza Kulesi görkemiyle karşısındaki robotlaşmış kalabalığa bir süre poz veren diktatör, elini geri çeker çekmez de, paralanmış gırtlakların boğuk gökgürültüsü bıçakla kesilmiş gibi birdenbire sona ermekte. Koskoca alan, onbinleri çevreleyen koyu bir sessizliğe bürünmektedir. Ve bu görünüm, kısa aralıklarla yinelenerek, konuşma boyunca sürüp gitmektedir.

Toplumsal işlevini herhangi bir yolla değil de güldürü sanatıyla gerçekleştirilmeyi gerektiren biri olarak Şarlo, elbette ki, herşeyden önce «komik»i kurtarmak zorundadır. Güldürmeyen komik, kuskusuz sıkıcı olduğu kadar yararsızdır da. Bir sanat yapıtında toplum yararını öne alma gereksiyiyle sanatı ikinci yere koymak, aslında toplum yararını da boşlamaktır.

Şarlo, «abartma»ya yaslanarak «komik»i kurtarmış, toplumsal yergi de etkinlik gücü kazanmıştır.

Tatlı ve anlamlı bir abartma olarak gülümsemeye iz'ediğim bu görünüm, günün birinde, kendimi de robotlaşmış kalabalığı içinde bulduğum pırıl pırıl bir gerçek olarak karşımıza çıkıverdiğinde, artık pek çok şeyi sasmama-yı öğrenmiş biriydim. Bu kez başımızda «diktatör» yoktu, yurdunu ve insanları seven biri vardı, ama, ödünsüz ve aksamasız bir düzeni sürdürmenin kaçınılmaz olduğu, yer ve durumlarda, sırasında, en içten, en kendiliğinden olması gereken coşku gösterilerinin bile, bir buyuran gücün yönvericiliğinde katı biçimlere uydurulması zorunluluğu da vardı.

Ayhan Hünelp, o eşsiz içtenlik ve sevimliliğini yazarının namus-

lu ozan duygululuğundan alan «Dağlara Giden Yollar» adlı anı kitabında olayı şöyle anlatmış:

«... ben konuşma yaparken sağ kolumu kaldırdığımda sağol diye bağırma- larını, sol kolumu kaldırıncı da alkışlamalarını tembîh et, dedi. «Başüstüne» diyerek emri yerine getirdim. Fakat içi rahat etmediğinden ... bizzat kendisi de tebliğ etti. Hatıramı «Kim» dergisinde anlatmışım. Ve durum, istediğinin tamamen tersi oldu. Ne alkışlayan ne de sağol diyen çıktı. Çünkü sırayı şaşır- mışlardı.»

Benim de katıldığım dönemde, günlerce süren sıkı çalışmalar ve alıştırmalar sonucu herşey istediği gibi olmuş, sol kola alkış tutulmuş, sağ kola sağol diye bağırılmış, işin içinden yüzüyle çıkmıştır. Ancak, son anda işler birazcık karışmış, binbir özenle oluşturulan bu görkemli çerçeve içinde devce bir görünüm kazanan kısacık boylu, ipincecik sesli konuşmacı, «Hedinizi hürmet ve muhabbetle selâmlarım!» deyip, üstünde konuştugu masadan inmek için ayağını uzatır uzatmaz, birdenbire yere yuvarlanarak karlar üstünde taklak atmıştır. Bu sırada, ödünsüz ve aksamasız bir düzeni simgeleyen kalabalık arasında bir gevşeme, bir çözülme olmuş, zaptedilemeyen bazı çatlak sesler duyulmuştur.

Olayın aynen anlattığım gibi geçtiğine Sedat Veyis Örnek te taniktir. Sevgili dostum Hünelp, bir sonraki dönemde söz ediyor olmalı.

ŞOPEN İLE ŞOPENHOVER

Koltuğunun altında İngilizce kurs kitaplarıyla dolasmaya ve Amerikan ağzıyla konuşmaya meraklı —yurtsever bir Anadolu çocuğu olduğunu ayrıca eklemem gerekli— biri, «Simdi, Şopinhan- vırın Ölüm Marşı'yla yürüyüşe geçiyoruz!» diye haykarmıştı. Önümde, «Şopinhanvırın Ölüm Marşı'yla yürüyüşe geçmeye hazır yay gibi gerilmiş yüz küsur ense vardı. İcerlerinden yalnız biri, hafifçe gülümseyerek gerive baktı, Sedat Veyis Örnek'le göz- göze geldik.

OTURAKLAR

Burada, Sivas'lı yoğurtçunun öyküsünü de anlatmam gerekiyor: Sivas'tan gelip yakın kövülüklerden birine yerleşmişti, Pabuçları boyalı, ütüsüz giysileriyle arkaya kaykılmış yeşil kasketi tertemizdi. Yoğurtlarına alıcı çıkma- masından yakınıp duruyordu: «Üsenmedim, çarşıya indim, ilk geldiğimde pırıl pırıl, salpı çinko (emaye) taşlar görmüştüm, pa- raya kıyıp onlardan aldım. Kim- sede böyle temiz tas yok. Ne var ki, benimkilere şöyle bir gözcücu- la bakıp öteki yoğurtçulara gidi-

yorlar, paslı bakraçlar, ağzı kırık testiler içindeki yoğurtları, kay- mak gibi tertemiz, pırıl pırıl tas- larıma yeğ tutuyorlar. Deli ola- cağım!»

«Üzme tatlı canımı, yavaş ya- vaş herşey düzelir» dedik, «tas- ları çok fiyakalı görünce yoğur- du pahalı sanıp yanaşmıyorlardı belki de! Anadolu'da, avukatlık, hekimlik gibi işler yapacak olan- lara, gösterişli yerler açmaktan kaçınmaları, bir tahta masa ile iki kırık sandalyadan şaşmamala- rı salık verilir. Bilirsin, Anadolu adamı fazla gösterişten ürker!»

«En ucuza satan benim, önüm- den geçenlere de bağıra bağıra duyuruyorum, ne yapsam fayda- sız, güzelim taslara bakıp, kırık testilere, paslı bakraçlara gidiyor- lar. Bu işte başka bir biteniği olmalı!»

Bir iki gün sonra pazar yerin- de dolarken, kahvede yarenlik ettiğimiz Sivaslı, upuzun boyu, arkaya kaykılmış yeşil kasketiyle ka'balık arasında hemen gözü- müze çarpıyor, hal hatır sormak için yanına yanaşır yanaşmaz da «biteniği» anlaşıyor:

Halâ öyleleri de var mı bil- mem, şimdilerde gördüklerim hep plâstikten, o zamanlar, çocukların kaka yaptıkları oturaklar pırıl pırıl çinko (emaye)dan olur, de- ğişik renkli bir de sapları bulu- nurdu!

Bu olaylarda yanlış olan bir yön var besbelli. Ama doğru olan bir yön de var. Leon Duguit, «Hiç bir tüzel kişiyle ögle yemeği yemem» demiştir de, hiç bir tüzel kişinin buyruğuna girmedim de- memiştir.

İki arkadaş sinemaya girmiş- ler, ışıklar kararıp Metro Gold- wyn Mayer'in ünlü arslanı kük- remeye başlayınca, arkadaşlar- dan biri: «Ben bu filmi daha ön- ce gördüm!» diyerek sinemadan çıkıp gitmiş.

LEB YA DA LEBLEBİ

Bir tarihte, particilik dalgasın- dan mıdır nedir, «üstad» Sıtkı Bey'i Antalya Tekelioğlu Kitaplı- ğı Müdürlüğünden almışlar, yerine de, Millî Eğitim Müdürlüğü- nün odacılıktan yetişme en küçük görevlilerinden Çaykenarlı Os- man Efendi'yi atamışlar. Uyukla- madığı zamanlar «Ey siyah göz- lü kadın» şarkısını dilinden düşür- meyen ve günde yüz kez yaşamın ne olduğunu soranlara, günde yüz kez, «Raki, kari, şarki, uyki» dir diye karşık veren Rumeli'li oda- cıyı da orada bırakmışlar.

Osman Efendi, köyden gelme, kısa boylu, palabıyıklı, abartmalı acılık hikâyeleri anlatıp keskin nişancılığıyla övünen ağzı kalaba- lık biri. Tam da sınavlara beş on gün kala, matrak geçilecek adam arayan lise son sınıf öğrencileri- nin avcuna düşmüş.

Kitaplık kapısından adımını atar atmaz, şimdî önemli bir ge- nel müdürlüğün başında bulunan ve o genel müdürlüğe onur kazan- dığından hiç kuşuk olmayan bir arkadaşım, «Osman Amca, beklediğimiz müfettiş bey geldi-

ler efendim!» diyerek beni müdür odasına itekliyor. Ne yapacağımı şaşırmış beklerken de, «Osman Amca'yı bize Allah gönderdi, han- gi dersten olursa olsun, bilmedi- ğimiz herşeyi kendilerinden so- rup öğrenebiliyoruz. Sayelerinde sınavlardan en küçük bir korku- muz yok. Yalnız biz değil, öğret- menlerimiz de bilmediklerini Os- man Amca'dan sorup öğreniyor- lar!» diye bilgi veriyor. Arkadaş- ım, cin gibi zeki, şakacı ve çok cana yakın bir çocuk. Yanında gülmeden durabilen tek öğrenci olarak Osman Efendi'nin tam gü- venini kazanmış, yaveri gibi bir- şey olmuş.

Osman Efendi, bir makineli tü- feki çabukluğuyla, yalnız öğrenci- lere değil, öğretmenlere de ders vermekle övünmekten, yaşamın müfettişliğe elverişli olup olma- dığını düşünmeye vakit bulamı- yor. Daha sözünü bitirmeden de, arkadaşımın bir göz işaretıyla, ka- pı önünde kuyruğa girmiş elleri kitaplı öğrencilerin sorularına karşılık verme faslı başlıyor. Fizik, kimya, matematik, tarih, coğ- rafiya, edebiyat vb. her dersten sorular birbirini izliyor. Osman Efendi de, esine rastlamak ola- naksız, gerçekten akla durgunluk veren bir hazırcıvaplılıkla, hiç duraksamaksızın karşılıklarını ya- pıtırıyor.

Divan Edebiyatıyla ilgili soru- lardan sözcüğü sözcüğüne aklımda kalan birkaçı ve en küçük bir değişiklik yapılmaksızın sözcüğü sözcüğüne karşılıkları:

— Leb ne demektir Osman Am- ca?

— Leblebiden gelir amcam, eyi- si Sandıklı'da çıkar!

— Hamse ne demektir Osman Amca?

— Hamsiden gelir amcam, bar- mak gınlığında bir balıktır!

— Bu şiire neden murabba de- mişler Osman Amca?

— Dört köşe amcam, sandık bi- çiminde!

Giderek işler iyiden iyiye cıvı- mış, yan pencerelerden, «Ulan serseri Osman, at bakalım palay- raları!» diye bağırarak coşal- mış, uykusu kaçtığı için müthiş sinirlenen Rumeli'li odacı, Osman Efendi'ye duyuru duyura, «Rahat bırakınız şu serseri, onun yü- zünden beni de işten atacaklar!» diye söylenmeye başlamış, kitap- lıktan yararlanmak olanağı kal- mamıştı.

Bir süre sonra Rume'li odacı işten atıldı. Osman Efendi de, «Adam olmaya niyetli. helâl süt emmiş, eyi aile terbiyesi gör- müş...» öğrencilerin her çeşitten sorularına saniesinde karşılık yetiştirmekten bir gün bile geri kalmıyarak üç beş yılcık kitaplık müdürlüğü yaptı. Emekliliği gel- meseydi daha da yapacaktı.

Yeni tamir ettirdiği kazanının yine akmasından yakınan adama tamirci sormuş:

— İcine ne koymuştunuz?

— Elbette ki su!

— Su koyacağınızı niye baştan söylemediniz kardeşim, demiş ta-

“Profesör Veyis Örnek İncelemeler Yapmak Üzere Şehrimize Geldi” 1975, *Anadolu Gazetesi*, 20 Ağustos, Sayı 1773, 1.

Profesör Veyis Örnek incelemeler yapmak üzere sehrimize geldi

ANADOLU — ŞEHİR

gazetemiz adına hoş geldin
deriz.

Ankara dil tarih coğrafya fakültesi Etnoloji Profesör Veyis Örnek bazı incelemeler de bulunmak üzere sehrimize gelmiştir.

İlk orta ve Lise tahsillerini Sivasta yapan Veyis Örnek yüksek tahsilini Ankara Dil tarih Coğrafta Fakültesinde yapmış çeşitli kuruluşlarda görev aldıktan sonra dil tarih coğrafya fakültesi Etnoloji kürsü öğrenim üyesi olmuştur.

Hemşehrimiz Veyis Örneğe

Kamyonu ile ç Fransız ya

Yıldızeli — ÖZEL

Kamyonu ile çocuğa çarpan Fransız yakalanmıştır. Önceki gün saat 19.30 sıralarında Ankaradan Sivasa gelmekte olan Fransız uyruklu çoför Claude Bertand idaresindeki TIR kamyonu ile Sıcak çermik yolu ayırımına

Hınçer, İhsan 1975 "I. Uluslararası Folklor Kongresi", *Türk Folklor Araştırmaları*, Temmuz, Cilt 16, Sayı 312.

TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI

7357
seyfa 7357

KURULUŞU : AĞUSTOS 1949

AYDA BİR DEFA İSTANBUL'DA ÇIKAR HALK BİLGİSİ DERGİSİ
KURUCUSU VE SAHİBİ : İHSAN HİNÇER

No. 312

TEMMUZ 1975

YIL : 26 — CİLT : 16

I. ULUSLARARASI TÜRK FOLKLOR KONGRESİ

Yazan : İhsan HİNÇER

23 - 28 Haziran 1975 günleri arasında İstanbul Galatasaray Lisesi salonlarında beş ayrı seksiyon halinde «I. Uluslararası Türk Folklor Kongresi» toplanarak çalışmalarına başladı.

Kongre Türk Folkloru için çok başarılı geçti. Açılış konuşmasını Kültür Bakanı sayın Rifka Danışman yaptı. Açılışta Kültür Müsteşarı Prof. Dr. Emin Bilgiç ve büyük bir bilim adamı topluluğu hazır bulundu. Genel Kurul toplantılarını Ankara Üniversitesinden Prof. Dr. Ahmet Edip Uysal ile Prof. Dr. Orhan Acıpayamın yönetti. Kültür Müsteşar Yardımcısı İsmet Parmakenoğlu'nun hazırlık çalışmalarını yürüttüğü kongre şu seksiyonlardan oluşuyordu:

- 1 - Genel Konular : Metodoloji, Atlas, Sözlük, Kaynakça, Monografi.
- 2 - Halk Edebiyatı (Masallar, Hikâyeler, Efsaneler, Atasözleri, Bilmeceler ve benzerleri).
- 3 - Halk Müziği, Oyun, Eğlence: Tiyatro, Halk Dansları, Çocuk Oyunları.
- 4 - Gelenek, Görenek ve İnançlar.
- 5 - Etnografya (Maddi Folklor) : Halk Sanatları, Giyim - Kusam, Halk Mutfağı, Ekonomi, Mimari, Beadım.

Kongreye bildiri sahiplerinden 112 kişi katıldı. Toplamca 147 bildiri verildi. Amerika'dan Indiana Üniversitesi Profesörlerinden Dr. İlhan Başgöz ile Paris Üniversitesinden Prof. Dr. Pertev Nalli Boratav'ın dairelerinden vazgeçilmesi üzerine, Prof. Dr. Sedat Veyis Özbek, Prof. Dr. Özdemir Nutku, Prof. Dr. Cavit Orhan Viteşengil, Prof. Dr. Cahit Tanyol, Dr. Ali Rıza Balaban, Yusuf Durul, Mahir Şaul, Erdoğan Okay ve Çengiz Bektaş Kongre'den çekilerek bildirimlerini geri çektiler.

**

Kültür Bakanı sayın Rifka Danışman, açılış konuşmasında özetle şu noktalara değindi:

«Derin bir mazıye, köklü bir tarihe sahip olan Türk Milleti, zengin, renkli bir kültüre sahiptir. Türk kültürünün en zengin kollarından birisi de şüphesiz Türk Folkloru'dur.

Folklor bir milletin, sıfahi geleneğinde, milli hafızasında yaşayan inançların, âdetlerin, hikâyelerin, sözlerin, şifrelerin, halk şarkılarının, bir halk hikâyesi ve kıssasını anlatan kısa manzumelerin, fıkraların, atasözlerinin, bilmecelerinin, halk oyunlarının, halk sanat şekillerinin ve tekniğinin, bir nesilden diğer nesle kendiliğinden geçen millet irfanının bütünüdür ifade eder. Bu anlayışla folklor, bir milletin geniş halk kitlelerinin bilhassa manevi - içtimai hayatını ve varlıklarını temsil eder.

Diğer kültür unsurları gibi, bir milletin folklorunun da ana vasıfları samimîlik, sun'îliklerden, şahsîliklerden uzak mâşerî değerler oluşudur.

Bu umumî vasıfları itibarıyla folklor beynelmîlel bir yapıda sayılsa da, üslûbu ve bünyesi bakımından bir kültürden diğer kültüre fark arzettiği gibi, aynı cemiyet içerisinde de mahalli farklar gösterir.

Bilindiği gibi, bu mahalli farklar ve çeşitlenmeler bakımından da Türk folkloru büyük zenginliklere ve değişik motiflere ve şekillere sahiptir.

Sizleri, bu zenginlikleri, bu ince farkları arayan ve araştıran, bilen değerli, objektif bilim adamları hüviyetinizle selâmlamaktan bahtiyarlık duyuyor, bu alanda hizmet vermekte olan ve haklı bir şöhret ve itibara kavuşmuş bulunan Türk dostu misafir bilimlerin millî kültür ve irfanımıza hizmetlerini minnetle ve şükranla karşılıyoruz».

10 yıl evvel kurulan Millî Folklor (Enstitüsü) Araştırma Dairesi, bu suretle daha evvel toplanan Yüksek Folklor Danışma Kurulu ve I. Uluslararası Türk Folklor Semineri'nden sonra en verimli çalışmasını yapmıştır.

Bu suretle Türk Folkloru'nun en geniş şekilde ele alınması, devletin ve yerli - yabancı bilim adamlarının konuya ciddiyetle eğilmiş olduklarını görmek, Türk Folklorcularının mutluluğunu teşkil etmektedir. Türk Folkloru'ndan eslenilecek sanatçılar, ulusal nitelikte çağdaş Türk sanatını yaratmak inokâmını bulacaklardır.

Hinçer, Bora 1975 “Yüzyılımızın Büyük Folklor Olayı”, *Türk Folklor Araştırmaları*, Temmuz, Cilt 16, Sayı 312, 7391-7395.

Yüzyılımızın Büyük Folklor Olayı :

I. ULUSLARARASI TÜRK FOLKLOR KONGRESİ ÇALIŞMALAR VE SUNULAN BİLDİRİLER

Yazan : Bora HİNÇEL

Kongreye katılan bir kısım yerli ve yabancı bilim adamları Fotoğraflarla Halk Yaşantısı sergisi önünde

I. Uluslararası Türk Folklor Kongresi, 23 Haziran 1975 günü saat 10.00 da İstiklâl Marşımız okunduktan sonra Kültür Bakanı ve Kongre Başkanı Sayın Rifki Danişman tarafından açıldı. Sayın Danişman'ın kısa bir pasajını geçen sayımızın başyazısında verdiğimiz konuşmasından sonra Asbaşkan Prof. Dr. Orhan Acıpayamalı ve Prof. Dr. Ahmet Edip Uysal birer konuşma yaptılar.

Şair Osman Attilâ'nin teklifi üzerine Türk Folkloru'na büyük hizmetlerde bulunan merhum Ziya Gökalp, Fuat Köprülü, Ahmet Kutsi Teçer, Halit Bayrı, Mahmut Ragıp Gazimihâl, Vahit L. Salcı, Halil Bedi Yönetken, Ziyaeddin F. Fındık-oğlu, Ahmet Caferoğlu, Feridun Nafiz Uzluk ve diğer folklorcuların manevî huzurlarında saygı duruşu yapıldı.

Bildiri sahiplerinin büyük çoğunluğu Kong-

re'de hazır bulundu. Gelemeyenler de bildirimlerini göndermişlerdi.

Kongreye açılış konuşmalarından sonra 15 dakika ara verildi. Bunu takiben Türk Folkloru'na yıllardan buyana büyük katkıda bulunan iki değerli bilgin birer bildiri sundu.

Dr. Hamit Zübeyr Koşay : «Türk folklor araştırmalarında mukayese ve tarihi metoda yönelme».

Ord. Prof. Dr. Süheyl Ünver : «Hemen her yerde birbirinden farklı mistik folklor ile iyi telkin tedavileri esasları ve Buna Bursa'nın verdiği tam bir örnek».

Kongre bu iki tebliğden sonra saat 14 den itibaren 5 ayrı seksiyon halinde çalışmalarına başladı.

I. SEKSİYON :

Genel konular (Metodoloji, Atlas, Sözlük, Kaynakça, Monografi)

“Terim Sözlüklerimizden Örnekler: Sedat Veyis Örnek: Budunbilim Terimleri Sözlüğü”
1975, *Türk Dili Dergisi*, Ekim, Cilt XXXII, Sayı 289, 570.

TERİM SÖZLÜKLERİMİZDEN ÖRNEKLER

X

Terim sözlüklerimizden alıntılar yayımlamayı sürdürüyoruz. Aşağıdaki terimler, Prof. Dr. Sedat Veyis Örnek'in Kurumumuz yayınları arasında çıkan *Budunbilim Terimleri Sözlüğü*'nden alınmıştır.

- alkım** [Alm. *Regenbogen*] [Fr. *arc-en-ciel*] [İng. *rainbow*] [es. t. *álaimisema*]: İkel efsanelerde, halk inanışlarında ve masallarda türlü durumlar için önbelirti olarak yorumlanan göksel olay.
- arınma** [Alm. *Reinigung*] [Fr., İng. *purification*] [es. t. *saflaşma*]: Tabuları çiğneme, dinsel buyruklara aykırı davranma sonucu tinsel kirlenmeden arınmak için belirli işlemleri ve kuralları (Örneğin yıkanma, ateş üstünden atlama, oruç tutma, bir süre yalnız başına yaşama vb.) yerine getirerek hem kendi, hem de üyesi bulunduğu topluluğun gözündeki arınma.
- boşinanç** [Alm. *Aberglaube*] [Fr., İng. *superstition*] [es. t. *batıl itikat*]: Korku, umarsızlık, çağrışım gibi ruhsal nedenlerle beliren; geleceği bilmek isteğiyle kimi rastlantısal benzerlikleri iyilik ya da kötülüğün önbelirtileri olarak değerlendiren; bilimin ve geçerli bir dinin kabullenmediği doğaüstü güçlerin varlığını tasarımılayan, kuşaktan kuşağa geçen yanlış inanmalar.
- budunbilim** [Alm. *Völkerkunde, Ethnologie*] [Fr. *ethnologie*] [İng. *ethnology*] [es. t. *etnoloji*]: Özellikle ikel diye nitelenen budunların, ama son otuz kırk yıldan beri ikel diyemeyeceğimiz toplumların özdeksel ve tinsel kültür öğelerini dizgeli bir biçimde açıklayan; türlü kültürler arasında karşılaştırmalar yapan, insanlığın kültür tarihini açıklamaya çalışan, kültürel göçleri ve kültürün genel gelişme yasalarını araştıran bilim.
- çevrebilim** [Alm. *Ökologie*] [Fr. *ecologie*] [İng. *ecology*] [es. t. *ekoloji*]: Canlıların yaşadıkları çevreyle olan karşılıklı ilişkilerini inceleyen bilim.
- eşzamansal yöntem** [Alm. *synchronische Methode*] [Fr. *méthode synchronique*] [İng. *synchronic method*] [es. t. *senkronik metot*]: Belirli bir zaman içinde olguları bütünüyle ele alan yaklaşım yolu.
- evrendoğum** [Alm. *Kosmogonie*] [Fr. *cosmogonie*] [İng. *cosmogony*] [es. t. *kıyanıyat, kozmogoni*]: Budunbilimsel anlamda, evrenin doğuşunu, var oluşunu, yaratılışını, gelişimini ikel efsanelere dayalı olarak açıklama.
- görevselcilik** [Alm. *Funkitonalismus*] [Fr. *fonctionnalisme*] [İng. *functionalism*] [es. t. *fonksiyonalizm*]: Yaşayan kültürlerin türlü kurumları arasındaki dinamik, görevsel ilişkileri; bir kültür öğesinin yaratılış nedenini, bunun tüm kültür içindeki görevini araştıran ve aydınlatmaya çalışan görüş; bu görüş çevresinde toplanan kimselerin oluşturdukları okul.
- insandoğum** [Alm., Fr. *Anthropogonie*] [İng. *anthropogony*]: İkel efsanelerin, insanların kökenini, yaratılışını, ortaya çıkışını konu edinen ve açıklamaya çalışan bölümü.
- küttören** [Alm. *Rit*] [Fr., İng. *rite*] [es. t. *ayin*]: Din, tapınma, büyü ya da erginlik ve geçiş dönemleriyle ilgili olarak düzenlenen geleneksel tören.
- özümseme** [Alm., Fr., İng. *Assimilation*] [es. t. *asimilasyon*]: Egemen bir kültürün yabancı bir budunsal topluluğu ya da bir kültür öğesini içine alarak kendine benzetmesi, kendi içinde eritmesi süreci.
- tapıncakçılık** [Alm. *Fetischismus*] [Fr. *fétichisme*] [İng. *fetichism*] [es. t. *fetişizm*]: İçerisinde büyüsel bir güç olduğuna ya da belli bir cinin eğleştiğine inanılan taş, boyunuz, pençe, post, deri, bez parçası vb. nesnelere yarar umma; onlara korkuyla karışık dinsel ve büyüsel saygı duyma.
- uğurluk** [Alm. *Talisman*] [Fr. *porte-bonheur*] [İng. *talisman*]: Üzerinde taşıyana uğur ve iyilik getirdiğine inanılan ve bu özelliğinin daha önce denenmiş olduğu ileri sürülen nesne.
- yayılmacılık** [Alm. *Diffusionismus*] [Fr. *diffusionisme*] [İng. *diffusionism*] [es. t. *difüzyonizm*]: Yüksek kültürlerin ve uygarlıkların bir ana kaynaktan göçler ve yayılmalar sonucu oluştuğunu ileri süren görüş; bu görüş çevresinde toplanan kimselerin bağlı bulunduğu okul.

“Aym Olayları” 1975 *Varlık Dergisi*, 1 Ağustos, Sayı 815, 2.

AYIN OLAYLARI

İSTANBUL FESTİVALI

Üçüncü yılını tamamlayan İstanbul Festivali için başarılı bir girişim denilebilir mi? Pek sanmıyoruz. Çünkü uluslararası festivaller arasında uluslararası niteliği en zayıf kalandan biri oldu bu festival ve giderek ilk yıllık zenginliğini de yitirmekte olduğu söylenebilir. Bu yüzden de ondan beklenen asıl amacı, yani turist çekme olanağını da yitiriyor birlikte. Yugoslavya'nın Adriyatik'te küçük bir kıyı kenti olan Dubrovnik festivali İstanbul festivalinin en az iki katı yabancı turisti çekebilecekti.

Neyse, bu işin turistik yönünü bir yana bırakalım da hiç değilse kendi sanatseverlerimizin, bu vesile ile ünlü birtakım yabancı virtüözleri, ya da toplulukları görüp dinleme fırsatının da önemli bir kazanç sayılabileceği düşüncesiyle teselli bulalım. Kendi orkestralarımızın da ünlü bazı yabancı yönetmenlerin idaresinde nasıl değişip değerlendiğini saptamak da aynı bir kazançımız. Bu arada Paris Orkestrası ile birkaç yabancı oda müziği topluluğunu dinlemek olanağını da ekleyelim başarı hanesine.

Müzik dışında yaz aylarında sanat hareketlerinin durduğu bir sırada bir iki opera ve bale resitali ile Ankara ve İstanbul tiyatrolarının temsilini izlemek fırsatını da ekleyelim. Bunların yanında Devlet Resim ve Heykel Sergisi, Türk fotoğraf sergisi, Türk kadın sanatçıları sergisi, gençlerarası ve çocuk resimleri sergisi ve klasik müzimizden konserleri de yabana atmayalım. Demek istediğimiz şu ki, bu festival hayırlı bir adım olmuştur. İşi başlangıçtaki ciddiyetle sürdürülebilirsek ileride gerçekten bir uluslararası festivale kavuşma olanağının da önümüzde açık olduğunu unutmuyarak bu yöndeki çalışmaların bir rutine çevrilmesine söz vermemizden yılmadan bu yolda çalışmaktır.

EDEBİYAT

★ Birleşik Amerika'daki National Society of Literature and the Arts (Ulusal Edebiyat ve Güzel Sanatlar Derneği) Talât Halman'ı üyeliğe seçmiştir. Edebiyatın ve güzel sanatların gelişmesine hizmet eden Dernek, Amerika'da yayın ve güzel sanatlar alanında varlık gösterenleri üyeliğe davet etmektedir. Talât Halman, üyeliğe davet edilen ilk Türk olmuştur. Derneğin başkanı ünlü romancı James Michener'dir. Yönetim Kurulu üyeleri arasında, ressam Andrew Wyeth, opera sanatçısı Leontyne Price, Saturday Review

adlı edebiyat ve sanat dergisinin başyazarı Norman Cousins, mucit ve düşünür Buckminster Fuller, besteci Richard Rodgers, rejisör Roger Stevens, The New York Times gazetesinin tiyatro eleştirmenlerinden Walter Kerr vardır.

★ Geçen yıl Makedonya'da makedon dilinde yayınlanan Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın şiirleri bu yıl da Kosova'nın merkezi Prizrende sırp dilinde olarak yayınlandı. Yaşar Nabi'nin bir önsözyle Dağlarca'nın seçilmiş şiirlerinden oluşan bu yeni eser de ünlü şairimizin gün geçtikçe yabancı ülkelerde daha çok tanındığının yeni bir kanıtı olmaktadır.

★ Geçen yıl kaybettiğimiz değerli eleştirmen ve edebiyat öğretmeni Tahir Alangu, ölümünün yıldönümünde arkadaşlarımızın kabri ziyaret edilip evinde bir toplantı düzenlenerek anılmıştır.

★ Aylardan beri hazırlıkları yapılan Türk Folklor Kongresi 27 Haziran'da İstanbul'da toplandı. Birçok yabancı Türkologların da davet edildiği bu kongreye Fransa'dan davet edilen Prof. Pertev Naili Boratav ile Amerika'dan davetli olarak gelen İlhan Başgöz'e kongreye katılmayacaklarının geldikten sonra tebliğ edilmesi bir skandal halini almış, Kongre üyelerinden Prof. Sedat Veyis Örnek, Prof. Ödemiş Nutku, Prof. Cahit Tanyol, Prof. Cavit Orhan Tütengil, Ali Rıza Balam, Cengiz Bektaş, Yusuf Durul, Erdoğan Okyaya ve Mahir Savul protesto makamında kongre çalışmalarına katılmayacaklarını belirterek üyelikten çekilmişlerdir. Pek çok komünist meleketterin üyelerin hazır bulunduğu bir Türk kongresine en tanınmış folklor bilginlerimizin çağrılmışken geri çevrilmeleri basınımızda kongreyi düzenleyenlere karşı çok sert eleştirilere yol açmıştır.

TIYATRO

Ölü mevsimin ortasında bul-

nuşumuz yüzünden tiyatro çalışmaları bütün yurt boyunca durumu görünüyor. Tiyatroların çalışmadığı, sinemaların havanın sıcaklığı yüzünden pek az rağbet gördüğü şu sıralarda televizyonumuzun bu durumda çalışmalarını yerini almak üzere bu alanda daha büyük bir canlılık göstermesi gerekirken tam tersine bir gevşeme, bir baştan savmacılık yer almış görünüyor TV de. Program saatlerinin kısılması, dolayısıyla programların azaltılmasına karşın kışın gösterilmiş programların yeniden gösterilmesi, kış çalışmalarından artakalmış birkaç program yanında saat doldurmak maksadıyla verilen görüntülerin kalitesinde de düşüklük göze çarpıyor. Televizyon'un sanki âdet yerini bulsun kabilinden verilen programlarda görüntü güzelliğinin bile yeterince başarılı olmayışının nedeni merak uyandırıyor. Bu bozulmuş ve kalite yitimi yöneticilere karşı bir direnişi yansıtıyorsa, TV olavlarının hiçbir günahlı olmayan seyircilerin cezalandırılmasında bir anlam yoktur.

Umalım ki belki sıcaklar ve izinler dolayısıyla ortaya çıkan bu kusurlar kısa zamanda düzeltilir de TV seyircilerine eskisi gibi güzel ve yararlı programlara kavuşma olanağı sağlanır.

SERGİLER

★ Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu salonunda 4 Temmuz günü 1974-75 yılı Dekoratif resim, grafik sanatlar, mobilya ve içmimarlık, seramik, tekstil bölüklerinde yapılan değerli çalışmalar sergilendi. Öğrenci çalışmalarından oluşan çeşitli sanat yapıtları ilgi lie görüldü ve okulun yapıcı çalışmaları bir kez daha takdirle anıldı.

★ Geçen yıl Taksim Sanat Galerisinde bir sergisini gördüğümüz Tomur Atagök bu kez Kadıköy Cumalı galerisinde 5 Temmuzda on gün süren yeni sergisini açtı. Bu sergi daha çok serigraf ve kolaj çalışmalarını seyircilerin önüne sermiş sanatçı.

★ Güzel Sanatlar Akademisi'nin bu yılki taze mezunlarından, zaman zaman grafik resimlerini kapak sayfamızda izlediğiniz Feyha Duru Darışsafaka sanat galerisinde yeni çalışmalarını sergiledi. Onun yanında sergiye katılan Muammer Sener'in resimleri de ilgiyle seyretiliyor.

★ Ersin Alok foto çalışmalarını Tünel'in Beyoğlu ağındaki Fotoğraf malzemesi dükkanında teşhir etti, temmuzun başından 15 ine kadar.

★ Metin Eloğlu yeni resim sergisini 16 temmuzda Cumalı sanat galerisinde açtı.

Okurlarımızın Dikkatine

Her türlü kâğıt ve karton, mürekkep fiyatları zam görmüştür. Yakında daha da göreceği anlaşılıyor. Posta ücretlerine yapılan zamlar ise yüzde yüz iki yüz arasında değişmiştir. Bu koşullar içinde Varlık'ın da pek yakında fiyatını ve abone koşullarını ayarlamak zorunda kalacağı kesindir. Bu okurlarımıza haber veriyor ve Varlık'a şimdi abone olmalarında büyük yararları bulunduğunu kendilerine hatırlatıyoruz. Kısa bir süre için ilân ettiğimiz şartlarla abone kaydı devâm edecektir. Şartlar değiştiği zaman da daha önce kaydedilmiş abonelerimizin hakla-

rında bir değişiklik yapılmayacaktır. Aboneleri bitmemiş okurlarımız da, biteceği tarihten başlamak üzere, abonelerini derhal yenileyebileceklerdir.

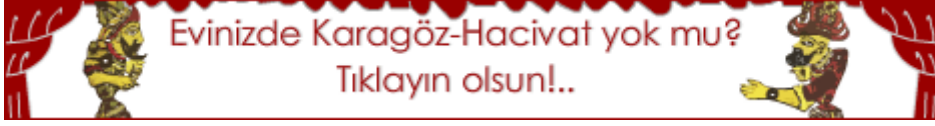
Geçen yıl gibi, bu yıl da, yaz ayları süresince yeni kitap çıkarmıyacağız satışa. Hazırlanmakta olan kitaplarımız ancak ekim ayından itibaren satışa konulacaktır. Bu tatil aylarında okuma ihtiyacımızı gözönünde tutarak size çok yararlı olacak şartlarla bir satış kampanyası açmış bulunuyoruz. Büyük Eserler ve Faydalı Kitaplar serilerimizden 100 liralık kitap seçerek bize bedelini havale ile gönderirseniz size Bütün Eserleri, Büyük Cep Kitapları, Haık ve Polis Kitapları, Dünya Klâsikleri dizilerimizden kendi seçeceğimiz 50 liralık kitap daha ekleyerek 150 lira tutarında kitap göndereceğiz. 200 liralık sipariş verenlere ise 150 liralık da armağan kitap yollayacağız. Bu şartlarla satışımız ekim başına kadar elimize geçecek siparişlere uygulanacak o tarihten sonra bu ilânımız hükümsüz sayılacaktır.

Ayrıca yaz ayları süresince geçerli olan daha başka çekici satış koşullarımızı öğrenmek için indirimli satışlar koşullarımızı belirten broşürümüzü bizden isteyiniz.

VARLIK

Her ayın başında çıkar, sanat ve fikir dergisi — 42.
yıl — Sayı: 825 — 1 Ağustos 1975 — Adres: İstanbul
Ankara Caddesi, Cağaloğlu yokuşu, 40 — Telefon, yazı
işleri 22 63 27 — İdare: 22 69 24 — Sahibi ve yazı işleri
sorumlu yönetmeni: Yaşar Nabi Nayır — Abone şart-
ları: Yıllık 44, altı aylık 23; öğretmenler ve öğrenciler
için yıllık 40, altı aylık 21 lira, yabancı ülkeler 80 lira
— Posta çeki hesabı No: 20089842 — Adres değiştirmek
için 2 liralık pul gönderilmelidir. — Gönderilen yazılar
geri verilmez ve cevaplandırılmaz — İlanlar, santimi
40 lira — İstanbul'da DİZERKONCA Matbaası'nda di-
ziliş basılmıştır.

Mutlu, Mustafa 1976 "Karagöz Yarışması ve Metin Özlen'le Bir Konuşma", *Türk Folklor Araştırmaları Dergisi*, Mayıs, No: 332.
<http://www.karagoz.net/metinozlen.htm#.VFwJJvmsWb8>, 08.11.2014.

Karagöz Yarışması ve Metin Özlen'le Bir Konuşma

Ustam Metin Özlen Bey ve Bendeniz (1998)

Turizm ve tanıtma bakanlığı Ankara'da geleneksel tiyatromuzun temeli olan [Karagöz](#)'ü yeniden yaymak, yaşatmak amacıyla düzenlenen bir yarışma açtı cevaplar geldi. Bunun üzerine yarışma, 25-26 Mart tarihlerinde yapıldı. Ön jüri üyelerinin aldıkları karar ile sanatçıların tercih edecekleri üç oyun içinden birer tanesi seçildi. Sanatçılara oynayacakları oyun duyuruldu.

Metin And, Ahmet Derin, Selçuk Mılar, Nail Tan, Sedat Veyis Örnek, Asuman Korad ve Mustafa Mutlu'dan oluşan jüri, oynatış, tasvir, müzik, efekt gibi özellikleri dikkate aldı.

Yarışmacılar birbirinden güzel oyunlar sundular.

25 Mart Perşembe:

- 1) Erhan Ergüler—“Karagöz'ün yalancılığı”
- 2) Tuncay Tanboğa—“Mandıra Safası”
- 3) Talat Dumanlı—“Mahcup”
- 4) Reşit Saygın—“Anadolu köy düğünü”
- 5) Mustafa Hücran—“Senede bir yalan”

26 Mart Cuma

- 1) Mehmet Tek—“Karagöz’ün Makariosla kavgası”
- 2) İbrahim Pirinç—“Talihsiz baba”
- 3) Nevzat Açıkgöz—“Gülme komşuna gelir başına”
- 4) Aram Çerçi—“Ters evlenme”
- 5) Tacettin Diker—“[Salıncak](#)”
- 6) Orhan Kurt—“Kayık”
- 7) Metin Özlen—“Balıkçılar”

Daha sonra jüri, yarışmacılardan 1., 2., ve 3. olan sanatçıları ilan etti:

Birinciliği, Metin Özlen—“Balıkçılar” oyunu ile (İstanbul)
İkinciliği, Tuncay Tanboğa—“Mandıra safası” oyunu ile (Ankara)
Üçüncülüğü, Nevzat Açıkgöz—“Gülme komşuna gelir başına” oyunu ile (İstanbul) aldı.

Ayrıca Gaziantep’ten “Anadolu köy düğünü” oyunu ile yarışmaya katılan Reşit Saydam da jüri özel ödülünü almaya layık görüldü.

29 Mart Pazartesi günü yapılan bir törenle, Turizm ve Tanıtma bakanı Lütfi Tokoğlu yarışmada derece alan sanatçıları tebrik ederek ödülleri verdi.

Bunun üzerine, “Balıkçılar” oyunuyla birinciliği alan Karagöz sanatçısı Metin Özlen ile kısa bir sohbet yaptık. Bu konuşmayı aşağıya alıyoruz:

Bize kendinizi tanıttirmisiniz?

-1940 senesinde İstanbul’da Kanlıca’da doğdum. Evli ve iki çocuk babasıyım. Serbest olarak ressamlığın yanı sıra tasvir yapımı ile uğraşıyorum.

Bu sanata karşı ilginiz ne zaman başladı?

-Karagöz’e ilgim daha 3-4 yaşlarındayken dedemin kucığında dinlediğim bu oyunların muhavereleri ile başladı. Bu sevgi ve alâka bütün tahsil hayatım boyunca devam etmiştir. Henüz 12 yaşında iken, yağa batırılmış kartonlar üzerine tasvirler yapmaya başladım. Bu merak beni 16 yaşında iken deve derisinden tasvir yapmaya zorlamıştır. O yaştan bu zamana kadar gittikçe gelişen bir hızla tasvir yapma ve Karagöz oynatma işine devam etmekteyim.

Karagöz tasviri yapma ve oynatma işinde kimlerden etkilendiniz?

-Karagöz oynatma hususunda daima merhum Hayâlî Küçük Ali’yi örnek aldım. Tasvir yapma hususunda ise, zamanının en iyi ustalarından merhum Binbaşı Nazif Bey ile akrabam olan merhum Memduh beyin tiplerini benimsedim.

Karagöz tasvirleri yapımında kendinize ait özellikleriniz var mı?

-Bugün orijinal ifadeleri bozmamaya gayret ederek, kendime ait oyna ve kök boyalarla Türk motifleri işlemekteyim. Eski tip tasvirlerde ise asıllarına uygun tipleri deve derisinden nevreğan ile keserek kök boya ile boyuyorum. Ayrıca dekoratif süs olarak turistler tarafından en çok aranan 18-29 cm boyunda ince işçilikli tasvirler de yapıyorum.

Oyun dağarcığınız ne kadardır?

-Rahatlıkla 20-25 oyun oynatabileceğimi söyleyebilirim.

Metin Özlen’e son olarak bir soru yönelttik:

Karagöz konusunda neler düşünüyorsunuz?

-Turizm ve Tanıtma bakanlığının yaptığı bu yarışma bizleri gerçekten alevlendirdi. Unutulmaya yüz tutmuş bu sanatın yeniden dirilmesine sebep olacak yarışma ve ilgi,biz sanatçılara bir hız ve sevinç verdi. Bu ilgi,bizleri gerek yurt dışında ve gerekse yurt içinde Karagöz'ü en iyi bir biçimde temsil etme çabası içine sokacaktır.

Ropörtajı yapan: Mustafa Mutlu Türk Folklor Araştırmaları Dergisi No:332 Mayıs 1976

Atasoy, Okşan 1976 “Olaylı Folklor Kongresinin Ardından”, *Nesin Vakfı Edebiyat Yıllığı* 1976 içinde. İstanbul: Tekin Yayınevi.

OLAYLI FOLKLOR KONGRESİNİN ARDINDAN

OKŞAN ATASOY

I. Uluslararası Türk Folklor Kongresi, bir yanda çeşitli skandal ve olaylara, bir yanda da folklorun beş değişik bölümünde ilginç tartışmalara sahne oldu. Köklü folklor kültürüne dayanarak Türk folklorunu incelemek ve tanıtmak amacının yanı sıra, folklorun bilimsel açıdan değerlendirilmesini amaçlayan bu kongrede yabancı uzmanlar da ilginç bildiriler sundular ve Türk folkloru üzerine incelemeleriyle çeşitli konulara ışık tuttular.

27 Haziran cuma günü çeşitli öneri ve dileklerin bildirilmesinden sonra kapanan kongrede 131 bildiri okundu... Genel kurul ve seksiyon çalışmalarında 30'u yabancı olmak üzere 148 delege hazır bulundu. Kongreye, Batı Almanya, A.B.D., Norveç, Macaristan, İran, İngiltere, Polonya, Irak, Yugoslavya, Romanya ve Fransa'dan da delegeler katıldı. Bu arada kongreyi protesto amacıyla bildirilerini geri alanların başında Fransa'nın ünlü folklor uzmanı profesör Michéle Nicolaş vardı... Türkiye delegelerinden davetli oldukları halde kongreyi terkeden ve bildirilerini geri çekenler ise şunlardı: Prof. Dr. Sedat Veyis Örnek, Prof. Özdemir Nutku, Prof. Dr. Cavit Orhan Tütengil, Prof. Dr. Cahit Tanyol, Dr. Ali Rıza Balaman, Cengiz Bektaş, Yusuf Durul, Erdoğan Okyaya ve Mahir Şaul.

Ünlü iki folklor uzmanımız Prof. Dr. İlhan Başgöz ile Prof. Pertev Naili Boratav'ın daha önce davet edildikleri kongreye son anda kabul edilemeyeceklerinin bildirilmesi üzerine çıkan olaylarla ilgili olarak Kültür Bakanlığı herhangi bir açıklamada bulunmadı. Kongrenin kapanış günü Kültür Bakanlığı Millî Folklor Araştırma Dairesi Başkanı Nail Tan, «Bu konu ile ilgili hiçbir yorum yapamayız. Durum açıktır, ortadadır. Her iki kişiye de gönderilen yazıdan durum anlaşılıyor», demekle yetindi. Türkiye Yazarlar Sendikası da bir basın toplantısı yaparak olayları kınadı. Protestolarla ilgili ayrıntılı bilgi Sanat Dergisi'nin geçen sayısında verilmişti.

Bütün bunların yanı sıra, kongre neler getirdi? Her şeyden önce, birbirinden zengin folklor ürünlerimizin en canlı örnekleri sunulmaya çalışıldı. Seksiyon başkanları beş gün süreyle oturumları teker teker yönettiler, tartışmaları değerlendirdiler. Türk folkloru, çeşitli açılardan ele alındı ve evrensel gelişinden başlayarak halkımızın müziğine, edebiyat ve giysilerine, gelenek ve göreneklerine dek bütün ayrıntılarıyla masa başına getirildi.

Kongrede ilk kez Türkiye'nin folklor haritasının hazırlanmakta olduğu da belirtildi. Nejat Bindoğan'ın gerçekleştirdiği, ilk adım niteliğindeki bu folklor haritası bütün dikkatleri çekti ve delegelerce alkışlandı.

Türk masallarından derlemelerden fıkra ve atasözlerinin özelliklerinden tutun da geleneksel halk mimarisine, Türk el işlerine, halk yemeklerine, un çuvallarına, giyim geleneklerine, Türk kadınının çocuk taşıma biçimlerine dek pek çok konu teker teker incelendi, tartışmalara yol açtı.

Toplantılar sonunda delegelerin ileri sürdükleri çeşitli öneriler ve dilekler, folklorik zenginliğimizi araştırıp ortaya koymak için alınması gereken sayısız tedbirler ve yapılması zorunlu olan çalışmaları kapsıyordu. Bu arada, «Balkan Devletleri Folklor Birliği» kurulması da önerildi; Türkiye'de yeni bir «Kültür ve Folklor Müzesi» kurulması istendi. Türk folkloruna yıllar yılı hizmet eden uzman folklorcular için bir «Folklorcu» rozeti yapılması, bir seri kongre pulu çıkarılması gibi öneriler de vardı. Folklor konusunda gerek Türkiye'de, gerek komşu ülkelerde daha çok sayıda uluslararası toplantılar düzenlemenin yararları üzerinde duruldu ve uygulamalı akademik çalışmalar için Devlet ve Belediye Konservatuvarlarından ayrı olarak bir «Türk Müziği Konservatuvarı» kurulması da dilekler arasında yer aldı. Ve bütün bu öneriler, dilekler, tek bir kaynağı hedef tuttu: Kültür Bakanlığı.

Şimdi, kongreye sunulan bildiriler, resim ve şemalarıyla birlikte Bakanlıkta toplanıyor. Bunları beş ayrı ciltte, küçük bir ansiklopedi niteliğinde yayımlayacaklarını bildiren Bakanlık yetkilileri, «Böylece elimizde folkloru ayrıntılarıyla ele alan, bilimsel bir eser bulunacak», dediler. Ve beş yıl sonra yapılacağı bildirilen «II. Uluslararası Türk Folklor Kongresi» için önemli bir temel atıldığı belirtildi.

Milliyet Sanat Dergisi - 4 Temmuz

Atasoy, Okşan 1976 “Uluslararası Folklor Kongresi Programından İki Bilim Adamının Çıkarılması Protestolara Yol Açtı”, *Nesin Vakfı Edebiyat Yıllığı* 1976 içinde. İstanbul: Tekin Yayınevi.

ULUSLARARASI FOLKLOR KONGRESİ PROGRAMINDAN İKİ BİLİM ADAMININ ÇIKARILMASI PROTESTOLARA YOL AÇTI

OKŞAN ATASOY

Türk folkloru üzerine çalışmalarıyla uluslararası planda tanınan iki bilim adamı, Prof. Dr. Pertev Naili Boratav ile Prof. Dr. İlhan Başgöz, I. Uluslararası Türk Folklor Kongresi'ne haftalar önce davet edilmişler ve kendilerine kongrede seksiyon başkanlığı bile önerilmişti. Kültür Bakanı Nermin Neftçi zamanında kongreye çağrılan bu iki bilim adamının son anda, «siyasal nedenlerle» programdan çıkarıldıklarını ileri sürenler bunu protesto ederek hem kongreyi terkettiler, hem de yayınladıkları bildiriyle çalışmalarını kınadılar. Bu arada kongreye davetli olan Fransız delegasyonu da Fransa'daki çalışmalarını nedeniyle yakından tanıdıkları Prof. Boratav'a uygulanan bu işlemi protesto ederek toplantıya katılmadı.

Uzun yıllardan beri yurt dışında Doğu folkloru üzerine öğretim görevi yapan Prof. Boratav'ın program dışı bırakılması işlemi tanınmış bilim adamına gönderilen şu telgrafla nokatlanmıştı:

«Bakanlığımın görüşü ve imkânlarının mahdut olması itibariyle, çok önceden hazırlanmış programı uygulayamayacağından, maalesef sayın misafirlerimizden bazılarının isimlerinin programdan çıkarılması gerekmiştir. «I. Uluslararası Türk Folkloru Kongresi» programından zatiâlinizin adının da çıkarıldığını üzüntü ile bildirir, saygılarımı sunarım.» Ve telgrafın altında şu imza yer alıyordu: Nail Tan, Kültür Bakanlığı Millî Folklor Araştırma Dairesi Başkanı.

Bunun üzerine 23 Haziran Pazartesi sabahı başlayan kongrede, on üç delegenin ortak imzasıyla Başkanlık Komitesi üyesi Prof. Orhan Acıpayamalı'ya bir önerge sunuldu. Bu önergede bazı noktaların aydınlatılması isteniyordu. Başkanlık Divanı'nın önergeyi üyelere iletmediğini ileri süren kongre üyelerinden biri kürsüye çıkıp soru önergesini okumak istedi. Başkanlık Divanı'nın engellemesi ve mikrofonu elinden alınması üzerine önergeyi yüksek sesle okumak zorunda kalan kongre üyesi, Başkanlıktan cevap beklediklerini belirtti. Sorunun okunmasından sonra Prof. Orhan Acıpayamalı, cevap verme yetkileri bulunmadığını söyleyerek oturumu tatil etti.

Bir grup delegenin alkışlarıyla son bulan soru önergesi şöyleydi:

«Önceden çağrılıp seksiyon başkanlıklarında oldukları ilân edilen Prof. Pertev Naili Boratav, Prof. İlhan Başgöz ve bazı başka bilim adamları, kongre programından çıkarılmıştır. Bu davranışı protesto eden Prof. Sedat Veyis Örnek, Prof. Cavit Orhan Tütengil ve Prof. Özdemir Nutku da kongreden çekildiklerini ilân etmişlerdir. Bu olaylar hakkında kongre başkanlığı tarafından bir açıklama yapılmamıştır. Ayrıca, bildirimlerini de geri çeken üyelerin sayısı ve gerekçesi hakkında bir açıklama yapılmamıştır. Uluslararası nitelikte düzenlenen bu kongreye bütün ülkelerden delegasyonlar çağrılırken, uluslararası çapta-ki bu bilim adamlarımıza yapılan çağrılarının geri çevrilmesi kuşku uyandırmıştır. Durum, bilimsel sınırlar içinde kalması gereken kongreye gölge düşürür niteliktedir. İki bilim adamımıza gönderilen telgraf ve bunun gönderilme gerekçesi hakkında kongre başkanlığı tarafından üyelere bilgi verilmesi rica olunur.»

Cevapsız kalan bu soru önergesinin ardından öğle tatiline giren kongre aynı gün beş ayrı seksiyona bölünüp çalışmalarını sürdürürken Ali Rıza Balaman, Cengiz Bektaş, Şerif Baykurt, Veysel Arseven, Mahir Şaul ve Akile Gürsoy ortak bir bildiri yayımlıyorlardı. Bildiride Kongre Başkanlığının tutumu eleştiriliyor ve şu noktaların açıklanması isteniyordu.

«Prof. Boratav ile Prof. Başgöz'e karşı yapılan işlemin nedeni, durumu portesto amacıyla kongredeki bütün görevlerinden çekildiklerini açıklayan Prof. Sedat Veyis Örnek, Prof. Cavit Orhan Tütengil, Prof. Özdemir Nutku gibi bilim adamlarının tam listelerinin, gerekçeleriyle birlikte kongreye açıklanması ve bu durumun uluslararası bilim çevrelerinde uyandırdığı yankılar; kongreye katılacak iken bundan vazgeçip çekilen yabancı bilim adamlarının listesi.»

Bildiriyi imzalayan bu kişiler, son olarak «Bizler bilime ve kongre üyelerine gösterilen bu saygısızlığı protesto etmek üzere bildirimimizi geri almaya karar verdik», diyorlardı.

Ayrıca, Galatasay Lisesi'nin bahçesindeki galeride, Uluslararası I. Türk Folklor Kongresi programı içinde yer alan bir de sergi vardı. Sergi sahipleri Yüksek Mimar Cengiz Bektaş, Selmin Başak ve Şule Öz, sergiyi açmadan kapadılar. Ve Cengiz Bektaş Kongre Başkanlığına şu telgrafı çekti: «Adlarıyla kongrenin bilim düzeyini belgeleyecek kişilerin programdan son anda çıkarılmalarını kınıyorum. Çağrılı olduğum kongrenize katılmayacağımı, bildirimimi geri aldığımı, konuyla ilgili olarak Selman Başak ve Şule Öz ile birlikte düzenlediğim sergiyi göstermeyeceğimi bildiririm.»

Serginin konusu «Halk Yapı Sanatından Örnekler ve Bodrum Evleri» idi.

Madalyonun öbür yüzünde ise önceden belirlenen program gereğince başlayan I. Uluslararası Türk Folklor kongresinin normal çalışmaları yer aldı. Kongre, İstiklâl Marşı ile açıldı. İlk konuşmayı Kültür Bakanı Rıfki Danişman yaptı ve açılış töreni kalabalık bir davetli topluluğu izledi. Bakan konuşmasında özetle şöyle dedi: «Türk kültürü renkli ve zengin bir yapıya sahiptir. Bu alanda hizmet veren yerli ve Türk dostu misafir bilginlerin uğraşlarını minnet ve şükranla karşılıyorum.» Kaynak temel eserlerin halka sunulacağını söyleyen Bakan, «Sanat ve fikir eserlerinin korunması, tanıtılması, onarılması ve yayılmasına öncelik verilecektir» dedi. Kongre Başkanlık Divanı Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi Öğretim üyesi Prof. Dr. Ahmet E. Uysal ile aynı fakülteden Prof. Dr. Orhan Acıpayamlı'dan kuruluydu. Kongrenin iki genel toplantısı pazartesi günü yapıldı ve Dr. Hamit Koşay ile Dr. Süheyl Ünver'in bildirimleri okundu. Aynı gün öğleden sonra kongrenin beş ayrı seksiyonu ayrı odalara dağıldılar. Genel konular (Metodoloji, Atlas, Sözlük, Kaynakça, Monografi); Halk Edebiyatı; Halk Müziği - Oyun - Eğlence (Tiyatro, Halk Dansları, Çocuk Oyunları); Gelenek - Görenek ve İnançlar; Etnoğrafya (Halk Sanatları - Giyim-kuşam, Halk mutfağı, Ekonomi, Mimari, Resim), kongrenin beş seksiyonunun konularıydı. Bugün sona erecek olan Kongre'nin son oturumu yine «Genel Konular»a ayrıldı.

I. Uluslararası Türk Folklor Kongresi'nin programı ve bildirimlerin özetleri önceden bastırılan 327 sayfalık bir kitapta toplandı ve bu kitap delegelerle ilgililere dağıtıldı. Ancak, yukarıda belirtilen işlemler bu kitabın kapsamı dışında kalmıştı. Bildirimlerin özetleri ile programın yer aldığı bu kalın kitapta Halk Edebiyatı Seksiyonunun Başkanları arasında Prof. Pertev Naili Boratav'ın ve Prof. Dr. İlhan Başgöz'ün adları da bulunuyordu. Ve Kongrenin ikinci günü sabahı Prof. Boratav'ın «Nasreddin Hoca Fıkraları Üzerine Bir 'Kaynak Kitap' Tasarısı» konulu bildiri sunacağı belirtiliyordu. Ayrıca, Kongrenin birinci günü öğleden sonrasının programında Prof. Başgöz'ün «Türk Halk Hikâyelerinde Söz Kalıpları» konulu bildirişi yer almıştı.

Böylece I. Uluslararası Türk Folklor Kongresi çalışmalarını sürdürdü. Kongre dışı kalan Prof. Dr. İlhan Başgöz ile Prof. Pertev Naili Boratav, bu konuda «durumun ortada olduğunu» belirttiler. Bu iki bilim adamının kongre dışı bırakılması olayı-

nı bazı bilim adamlarının ve Uzmanların yanı sıra Türkiye Yazarlar Sendikası da bir açıklama yaparak kınadı. Prof. Başgöz ve Prof. Boratav ile ilişki kurduklarını ve olayı dikkatle izlediklerini belirten Türkiye Yazarlar Sendikası yetkilileri, «Kamu oyunu aydınlatacak bütün ayrıntıları açıklayacağız. Kongrede konuşturulmayan ünlü bilim adamları Prof. Başgöz ile Prof. Boratav'a yapılan işlem üzerinde dikkatle duruyoruz», dediler.

Şimdi durumu Prof. İlhan Başgöz'den dinleyelim :

«Ben, Indiana Üniversitesi Türk Folkloru Kürsüsü Başkanı olarak görevliyim. Geçen yıl bana bir mektup geldi. I. Uluslararası Türk Folklor Kongresi'nden söz eden mektupta, kongre tertip komitesi genel sekreteri Ahmet Uysal'ın imzası vardı. Benden kongreye katılmak üzere bir bildiri isteniyordu. Onbeş yıl önce Türkiye'den ayrılmıştım. Bu mektuptan bir süre sonra, bir ikincisi geldi. Bunda da dünyanın ünlü bilim adamlarının katılacakları bildirilen kongreye katılıp katılmayacağıma ilişkin bir soru yer alıyordu. Kararımı verdim: Kongreye seve seve katılacaktım. Mektupta yol masraflarının kendime ait olduğu belirtiliyordu. Bu arada zaten bildirimini hazırlamıştım. İlgililere gönderdim. Ve onlar da bu bildirimini yer aldığı program kitabını 200 lira civarında bir masrafla bana postaldılar. Nihayet, 15 Nisan 1975 tarihinde yine Ahmet Uysal'ın imzasını taşıyan bir mektupta, daveti kabul edişimden duydukları memnunluk belirtiliyor ve 23 Haziranda buluşma dilekleri yer alıyordu. Ayrıca otelde yerimin de ayırtıldığı bildiriliyordu. İstanbul'a gelince garip bir olayla karşılaştım: Otelde elime bir mektup verdiler. Kültür Bakanlığı Millî Folklor Araştırma Dairesi Başkanı Nail Tan'ın imzasını taşıyan bir yazı vardı içinde. Kısaca şöyle diyordu: «Bakanlığımızın görüşü ve imkânlarının mahdut olması dolayısıyla sizin de kongre programından çıkarıldığınızı üzülererek bildirir, saygılarımı sunarım.»

Prof. Başgöz, bu harekete karşılık ne diyeceğini şaşırıldığını ifade ediyor ve «Böyle bir şeyin olabileceğini düşünemedim. Son derece hayret ettim» diyor.

Milliyet Sanat Dergisi - 27 Haziran

Özkırımlı, Atilla 1976 “Kitap... Kitap... Kitap... Kitap...” *Cumhuriyet Gazetesi*, 3 Temmuz.

Atilla ÖZKIRIMLI

üçü de yaşamlarını yazdıklarına koymuşlar, yazdıklarını yaşamışlar. Üçü de acılı, tedirgin, üçü de umarsızca yaratıcı» diye nitelediği Schopenhauer, Tolstoy ve Nietzsche'yi konu alıyor bu kitabında.

Her bölümde, önce konu alınan düşünürün yaşamı anlatılıyor, sonra da felsefesi ve yapıtları üzerine bilgi veriliyor. Tolstoy'a, aynı zamanda büyük bir romancı olmasından ötürü, daha çok yer ayrılmış. Bu bölümde Tolstoy'un, romanlarına yansıyan kişiliği üzerine bilgi edinmekle kalmıyor, sanatının ve yapıtlarının kısa ama özlü olarak tanıtımı da buluyorsunuz. Ayrıca her bölümün sonuna bir kronoloji ile bir de kaynakça eklenmiş.

● BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ HALKBİLİMİ YILLIĞI, BÜYÜK BOY, 200 S., 25 LIRA..

Boğaziçi Üniversitesi Folklor Kulübü, süreli yayınlarda yer alması olanaksız «hacimli çalışmaları» değerlendirmek amacıyla geçen yıl ilkinin çıkardığı «Halkbilimi Yıllığı»nın ikincisini yayımladı bu yıl. Yalnız ikinci «Yıllığı» ilkinden ayıran önemli bir özelliğe değinmek gerek.

Bilindiği gibi 23 Haziran 1975'te İstanbul'da düzenlenen «Uluslararası Türk Folklor Kongresi»ne çağrılı buldukları halde Pertev Naili Boratav'la İlhan Başgöz'ün kimi siyasal hesaplarla son anda kongre dışı bırakılmaları tepkilere yol açmış, bu durumu protesto etmek amacıyla birçok bilim adamı kongreden çekilmişti. İşte elimizdeki «Yıllık», Boratav'la Başgöz'ün yanısıra Kongreden çekilen Sedat Veyis Örnek, Meftin And, Ali Rıza Balaman, Michele Nicolas, Türker Acaroğlu, Cengiz Bektaş, M. Sabri Koz ve Mahir Şaul'un kongreye sunulmayan bildirimlerini kapsıyor. Bu yönüyle yapıt, hem bilim ve sanata saygısı olmayan, özgür düşünceyi boğmak isteyenlerin tutumunu kınayan bir belge niteliğini taşıyor, hem de halkbilimi alanında önemi ve değeri yadsınamayacak araştırmaları bir araya getiriyor..

-

“Ayın Olayları” 1976 *Varlık Dergisi*, 1 Ağustos, Sayı 827, 2.

-

AYIN OLAYLARI

DAĞLARCA

Ünlü şairimiz Fazıl Hüsni Dağlarca, yapılan bir çağrıya uyarak Almanya'ya gitmiş ve 25 Haziran günü Batı Berlinde Lesungesine Kunstlerhaus Bethavien kültür kulübünün şerefine düzenlediği bir toplantıda Türk işçilerinden kalabalık bir dinleyici topluluğuna şiirlerini okumuştur. 26 Haziran günü de Türk ve Almanlardan oluşan bir toplantıda da Dağlarca şiirlerini türkçe okumuş, bir şiiri dergimizde yayınlanmış olan Gisela Kraft şiirlerinin almanca çevirilerini okumuştur. Dağlarca'nın şiirleri bu Kurumca yakın bir tarihte kitap halinde yayınlanacaktır.

6 Temmuz günü Akşehirde davet edilen şairimiz Akşehirde Nasrettin Hoca'nın çocukluğu üzerine yazdığı şiirlerini kalabalık dinleyicilere okumuştur.

9 temmuzda da Dağlarca Sivas'ta şerefine yapılan bir toplantıda bulunmuş, Kızılırmak Kıyıları adlı şiiri koro halinde söylemiştir. Şair Sedat Veyis Örnek güzel bir konuşma ile Dağlarca'nın şiirlerinden birkaçını okudu. Belediye Meclisinin oybirliğiyle aldığı bir kararla Dağlarca'ya Sivas şehri fahri hemşehriliği berati güzel bir törenle sunuldu. Sivaslı Karınca kitabıyla bu şerefi hakketmişti ünlü şairimiz.

A.B.D. de BİR EDEBİYAT SEMNERİ

18-21 Mayıs arasında New York'ta bir edebiyat ve kültür semineri düzenlenmişti. Amerikan PEN derneğiyle Princeton üniversitesi tarafından. Konu «Edebiyatta Yabancı-Doğu toplumu» idi. Yakın Doğu ülkeleri arasında Türkiye'den Davar bulundu bu toplantıda. Bundan ikisi konuk olarak yer ve ikamet harcamaları ödenerek gitmişlerdi: Yaşar Kemal ile Ülkü Tamer. Öteki ikisi: Cengiz Bektaş ve Tarık Buğra kendi olanaklarıyla katılmışlardı. Toplantıya Amerikalı tanınmış romancı ve Pen dünya örgütü eski başkanlarından Arthur Miller başkanlık ediyordu.

Konuşmalarında Yaşar Kemal edebiyatın halkın hizmetinde olması gerekliliğini savunurken Tarık Buğra da «Sanat sanat içindir» kuralının her yerde küçümsenmesi yüzünden yeni bir tarif bulmak gerektiğini savundu. Ülkü Tamer ile Murat Nemet Nejat türkçe ve İngilizce şiirler okudular. Prof. Fahri İz ile İlhan Başgöz'ün konuşmaları iyi bir etki bıraktı ve Türk heyeti böylece ağırlığını ortaya koymuş oldu.

KARAGÖZ OYUNLARI YARIŞMASI

Geleneksel halk sanatlarımız-

dan Karagöz oyunlarını yeniden diriltmek ve yeni daha kolay anlaşılır metinlerle güçlendirmek için Yapı ve Kredi Bankası bir yarışma düzenlenmiş bulunuyor. Zararlı ve çirkin hareketleri hıvadecek, dolayısıyla ahlâk açısından da yararlı olacak oyunlar bir seçiciler kurulunca değerlendirilerek birinciyeye 20 bin, ikinciyeye 15 bin ve üçüncüye 10 bin lira ödül verilecektir. Bir kişi yarışmaya birden fazla metinle katılabilecektir. Metinlerin son teslim tarihi 1 aralıktır.

HALMAN, AMERİKA'DA «MODERN TÜRK OYUNLARI ANTOLOJISI» YAYINLADI

Temmuz başında, Birleşik Amerika'da, Talât Halman'ın hazırladığı *Modern Turkish Drama* adlı antoloji yayınlanmıştır. Kitapta, A. Turan Oflazoğlu'nun *Delî İbrahim*, Necati Cumalı'nın *Susuz Yaz*, Güngör Dilden'in *Midas'ın Kulakları* ve Haldun Taner'in *Keşanlı Ali Destanı* piyeslerinin İngilizce çevirileri ile Halman'ın «Türk Tiyatrosunun Gelişimi» konulu uzun incelemesi yer almaktadır. Antolojinin genel editörlüğünü yapan Halman, geniş kapsamlı bir bibliyografya ile yazar ve çevirmenlerin biyografilerini de eklemiştir. *Delî İbrahim*'i Murat Nemet-Nejat, *Midas'ın Kulakları*'nı Carolyn Graham ve *Susuz Yaz* ile *Keşanlı Ali Destanı*'nı Nüvit Özdoğru İngilizceye çevirmişlerdir. 415 sayfa tutan bu kitabı, Bibliotheca Islamica Yayınevi çıkarmıştır.

International Theatre Annual dergisinin yeni sayısında «Türk Tiyatrosunda Komedi Anlayışı» başlıklı uzun bir araştırma da yayınlayan Talât Halman, yine Amerika'da çıkacak olan ikinci bir «Türk Oyunları Antolojisi» daha hazırlamaktadır.

TALÂT HALMAN AMERİKÂN PEN'İNDE

1 Haziran 1976 günü yapılan ge-

nel kurul toplantısında, P.E.N. adlı Amerikan yazarlar birliği, Talât Halman'ı üçüncü defa olarak yönetim kurulu üyeliğine oybirliğiyle seçmiştir. Yönetim Kurulu üyeleri arasında, Edward Albee, Jerzy Kosinski, Arthur Miller, John Upkide ve başkaları da vardır. Yönetim kuruluna ilk defa 1974'te seçilen Halman, Birliğin Yugoslavya'da, İsrail'de ve Paris'te yapılan uluslararası P.E.N. Kongrelerinde başdelegeliğini yapmıştır. Kendisi 1976 Ağustosunda başdelege olacaktır.

Halman, 1800 üyeli Amerikan P.E.N. Birliği yönetim kurulundaki tek yabancı uyruklu yazar ve derneğin 55 yıllık tarihinde bu görevde bulunan ilk ve tek Türk ve müslümandır. Halman, bu yıl mayısta New York ve Princeton'da yer alan «Orta doğu edebiyatları kongresi»ni P.E.N. ve Princeton Üniversitesi adına düzenleyip sunmuştu. Kendisi daha önce, uluslararası P.E.N. Kongresinin kabul ettiği «Uluslararası Af yılı» tasarısını hazırlamıştı.

ROMANYA'DA TÜRK ŞİİRİ

Romanyanın Cluj kentinde yayınlanan edebiyat dergisi «Tribuna», yönetmeni ünlü edebiyatçı Dumitru Radu Popescu'nun etkisiyle olacak, öteden beri Türk

edebiyatı ile yakından ilgilenen bir kültür organıdır. Derginin 1 Temmuz 1976 sayısı tam bir sayfasını Türk şiirinden çevirmelere ayırmış.

Bu sayfada Valeriu Veliman'ın çevirisiyle Orhan Veli Kanık'tan 15 şiir yer almıştır. Ayrıca Al. Covaci'nın çevirisiyle Yaşar Nabi'den bir ve Ahmet Haşim'den iki şiir de yer alıyor bu sayfada. Aynı sayfada Orhan Veli'nin yaşam ve sanatı hakkında Veliman'ın kısa bir açıklaması da var.

SERGİLER

Yaz dolayısıyla sergilerde büyük bir durgunluk oldu son haftalarda.

★ 37. Devlet resim ve heykel sergisi 6 temmuzdan 21 temmuza kadar İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisinde sergilendi.

★ Yapı ve Kredi Bankasının düzenlediği Türk motifleriyle bluz dizayn yarışması sergisini 6 temmuzda Galatasaray Sanat galerisinde açıldı, 6 ağustos'a kadar açık kalacak.

★ Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, 1975-76 öğrenim yılında öğrencilerce yapılan işlerden oluşan geleneksel sergisini 2 temmuz günü açtı. Bu sergi 1 Eylül'e kadar açık kalacak.

Bize Gönderilen Kitaplar

★ *Dr. Cemil Cem*: Türk Kamu Kesiminde Üst Düzey Yöneticileri, T. ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü 238 sayfa, 40 TL.

★ Seçilmiş İngilizce Deyimler, hazırlayan: *Dr. Cemil Cem*, 276 sayfa, 60 lira.

★ *Yaşar Yörük*: Kompozisyon İlkeleri Edebiyat türleri, 3. basılı, Eğitim Yayınevi 160 sayfa, 12,5 lira.

★ *Yaşar Yörük*: Örnekli, Uygulamalı Cümle Bilgisi, Eğitim Yayınevi, 80 s. 7,5 lira

★ *Erhan Hoşhan*: Sevgiye Uymak, şiirler, 96 sayfa, 7,5 lira.

★ *Selim Sabit Salman*: Yıkım,

öyküler. 172 sayfa, 12,50 lira.

★ *Sezai Polat*: Çözumsuzün İlmîği, şiirler, 110 sayfa, 12,50 lira.

★ Türk Dil Kurumu Çalışmaları (1974-1976) 40 sayfa, 5 lira.

★ Çauşesku (Ceaşescu), Dün, bugün ve Yarınki Romanya, 146 sayfa, yazar: *Necip Alpan*, 20 lira.

★ *Nusret Ertürk*: Köydeki Keklikler, Öyküler, Yeni Büyük Dağıtım Yayınevi, 192 sayfa, 10 lira. *Arif Bozacı*: Barış Kuşu, Şiirler, 48 sayfa, Piriştine, 1975.

★ *Joseph Conrad*: Karanlığın Yüreği, roman, çeviren Sinan Fişek 160 sayfa, 20 lira.

★ Mehmet Bertan'ın Ardından, Bertan'ın dostları yazmışlar, 72 sayfa.

★ David Floyd: Rusya Ayaklanıyor, 1905 te Çara karşı ilk ayaklanma, Milliyet Yayınları, büyük boy 128 sayfa, 50 lira.

★ Diane Pearson: Çardaş, roman, 696 sayfa, 50 lira.

★ Sherlock Holmes iz peşinde, yazar Conan Doyle, Milliyet Yayınları, 336 sayfa, 20 lira.

★ Joseph Kessel: Stavisky Rezaleti, Milliyet yayınları, 160 sayfa, 15 lira.

★ Komiser Columbo'dan Kanlı Noel serüveni, Milliyet Yayınları, 160 sayfa, 17,50 lira.

VARLIK

Her ayın başında çıkar, sanat ve fikir dergisi — 43. YIL — SAYI: 827 — 1 Ağustos 1976 Adres: İstanbul Ankara Caddesi, Cağaloğlu yokuşu, 40 — Telefon, yazı işleri 22 63 27 — Yönetim: 22 69 24 — Sahibi ve yazı işleri sorumlu yönetmeni: Yaşar Nabi Nayır — Abone şartları: Yıllık 55, altı aylık 28; öğretmenler ve öğrenciler için yıllık 50, altı aylık 26 lira, yabancı ülkeler 100 lira — Posta çeki hesabı No: 20089842 — Adres değiştirmek için 2 liralık pul gönderilmelidir. — Gönderilen yazılar geri verilmez ve cevaplandırılmaz — İlanlar, santimi 50 lira — İstanbul'da Ö Z K A Y A Matbaacılık'da dizilip basılmıştır.